

LIETUVOS PREMJEERĖ: NEGALIME ATSIKAITI SAVO VERTYBIŲ IR PASIDUOTI ŠANTAŽUI

Iš kairės: Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė, Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen, Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) Generalinis Sekretorius Jensas Stoltenbergas. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda ir Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė lapkričio 28 d. Prezidentūroje susitiko su Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) generaliniu sekretoriumi Jenu Stoltenbergu ir Europos Komisijos (EK) pirmininke Ursula von der Leyen.

Susitikimo metu aptarta saugumo situacija regione, padėtis Europos Sąjungos ir Baltarusijos pasienyje, susidariusi dėl Lukašenkos režimo vykdomos hibridinės atakos.

„Šiandien yra labai svarbi diena, nes dar kartą galime matyti vienybę, kuri šiomis aplinkybėmis yra be galo svarbi. Tai ne tik vienybė

tarp ES valstybių narių, kurios patiria hibridinę ataką, ne tik vienybė palaikant Ukrainą ar kitas ES Rytų partnerystės valstybes, aplink kurias kaupiasi nauji debesys, bet ir vienybė tarp dviejų mums labai svarbių organizacijų, kurios mūsų saugumui yra esminės”, – spaudos konferencijoje po

susitikimo sakė premjerė.

Vyriausybės vadovė pabrėžė galimybę pasidalinti naujausia informacija ir įžvalgomis su NATO generaliniu sekretoriumi ir EK pirmininke bei aptarti, kaip kartu galima atlikti iškilusius saugumo iššūkius.

„Atakos tikslas – priversti Europos Sąjungos nares ir ES kaip instituciją atsisakyti savo vertybių ir pasiduoti šantažui. Svarbu ir toliau dėti pastangas, kurios mažintų spaudimą ir galimybes apgautiems žmonėms atvykti į ES – Baltarusijos pasienį ir taip tapti A. Lukašenkos hibridinės atakos aukomis”, – kalbėjo I. Šimonytė.

Vyriausybės vadovės teigimu, situacijos sprendimą apunkina tai, kad visada turime bėgti paskui labai pikto proto užmačias, numatyti, kur gali iškilti naujos problemos.

„Ne tik šis darbas, bet ir Europos Komisijos pasiūlytos teisėkūros iniciatyvos gali padėti šį klausimą spręsti operatyviau ir sklandžiau. Tai yra labai laiku ir vietoje pateikti pasiūlymai, nes nei galiojantys teisės aktai dėl sankcijų, nei migracijos ir prieglobsčio neatliepia dabartinės situacijos. Ir tai yra natūralu, nes Europos Sąjungai būtų labai sunku numanyti, kokių ginklų ir priemonių gali griebtis žmogus, siekiantis bet kokia kaina išlikti valdžioje”, – sakė premjerė.

Ministrė Pirmininkė pažymėjo, kad svarbiausia ir toliau išlikti vieningiems ir

prisiminti, nuo ko viskas prasidėjo ir, kodėl esame ten, kur esame.

„Visa tai prasidėjo dėl to, kad iš Baltarusijos žmonių buvo atimta teisė spręsti savo likimą ir ES šią situaciją įvertino vieningai. Bet koks spaudimas atsitraukti nuo savo vertybių, principų ir kažkaip derėtis tiesiog leistų tokiems žmonėms kaip ponas Lukašenka įsitikinti, kad blogas elgesys apsimoka”, – akcentavo I. Šimonytė.

Premjerė pažymėjo, kad jau dabar yra ne vienas šimtas žmonių, įkliuvusių į šios situacijos spąstus, todėl reikia dar intensyvesnių pastangų ir tarptautinių organizacijų įsitraukimo grąžinant Baltarusijoje įstrigusius žmones į kilmės šalis.

„Dezinformacija – ta sritis, kurioje Europos Komisija ir NATO, dirbdamos ranka rankon su valstybėmis narėmis, gali pasiekti gerų rezultatų. Tai yra labai svarbus kovos frontas šioje hibridinėje atakoje. Europos Sąjunga, kuri yra teisės viršenybės, pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms, žodžio laisvei erdvė, tikrai negali tapti įkaite režimų, kuriuose viskas yra priešingai”, – kalbėjo Vyriausybės vadovė.

Ministrė Pirmininkė padėkojo NATO generaliniam sekretoriui ir Europos Komisijos pirmininkei už pagalbą ir išreiškė įsitikinimą, kad vienybė bus išlaikyta ir pavyks rasti įrankius atsakyti į šią situaciją. **LRV**

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO, LENKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO IR UKRAINOS PREZIDENTO BENDRAS PAREIŠKIMAS

Minint 30 metų, kai Lenkijos Respublika ir Lietuvos Respublika pripažino atkurtą Ukrainos nepriklausomybę, Ukrainos, Lietuvos ir Lenkijos Prezidentai:

pripažino, kad prieš 30 metų Lenkijos Respublikos, kaip pirmosios pasaulio valstybės, ir Lietuvos Respublikos pripažintas Ukrainos nepriklausomybės atkūrimas tapo svarbiu įvykiu kelyje į visavertį Europos susivienijimą;

priminė, kad Lenkijos Karalystės ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sandraugoje susiformavusi demokratinė tradicija, taip pat „Solidarumo” judėjimas Lenkijoje, Persitvarkymo Sąjūdis Lietuvoje, Orumo revoliucija Ukrainoje ir baltarusių kova už demokratiją išreiškia tvirtą laisvės, žmogaus

teisių ir demokratijos siekį Vidurio ir Rytų Europoje;

pabrėžė, kad nuo tada tikros strateginės partnerystės ryšiai sėkmingai išlaikė laiko išbandymą ir toliau stiprėjo. Pakartojo savo ryžtą toliau plėtoti strateginę Ukrainos, Lietuvos ir Lenkijos partnerystę, grindžiamą bendromis vertybėmis ir bendrais interesais;

patvirtino aiškų įsipareigojimą toliau plėsti bendradarbiavimą įvairiose srityse, tokiose kaip saugumas ir gynyba, ekonomika, energetika ir kitos, įskaitant Liublino trikampio formatu. Lietuvos Respublika ir Lenkijos Respublika dar kartą patvirtino visapusiškai remiančios Ukrainos narystę Europos Sąjungoje ir NATO;

išreiškė abipusę paramą ir solidarumą kilus Minsko dirb-

tinai sukurtai ir organizuotai migracijos krizei Lietuvos ir Baltarusijos bei Lenkijos ir Baltarusijos pasienyje ir pareiškė esančios pasiryžusios suvienyti pastangas jai įveikti. Taip pat pažymėjo, kad ši hibridinė ataka kelia tiesioginę grėsmę visos Europos saugumui;

išreiškė ypatingą susirūpinimą nuolat blogėjančiu saugumu ir stabilumu regione bei kylančiomis grėsmėmis, įskaitant hibridines grėsmes, kurias, be kita ko, kelia tebesitęsianti Rusijos agresija, ir susitarė, kad reikia bendrų pastangų stiprinant atsparumą šioms grėsmėms, kad būtų galima veiksmingiau ir koordinuotai su jomis kovoti;

pakartojo savo tvirtą įsipareigojimą toliau stiprinti Europos energetinį saugumą ir šiuo atžvilgiu išreiškė didelį

susirūpinimą „Nord Stream 2” projektu, kuris kelia grėsmę Europos regiono saugumui. Pareiškė esantys pasirenę veikti kartu, kad pasipriešintų Rusijos, kuri energetiką naudoja kaip geopolitinę priemonę, vykdomam Europos dujų rinkos monopolizavimui;

dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą remti Ukrainos suverenumą, nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą jos tarptautiniu mastu pripažintose sienose ir teritoriniuose vandenyse;

paragino tarptautinę bendruomenę sugriežtinti sankcijas Rusijos Federacijai dėl jos vykdomos agresijos prieš Ukrainą

Lietuvos Prezidento Gitano Nausėdos nuotolinis susitikimas su Ukrainos Prezidentu Volodymyru Zelenskiu ir Lenkijos Prezidentu Andrzejumi Duda. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

ir dar kartą paragino Kremlių deeskaluoti padėtį atitraukiant savo karius nuo Ukrainos sienos ir išvedant juos iš laikinai okupuotų teritorijų.

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-12-02

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

2022-uosius metus paskelbus „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ ir Romo Kalantos metais, LR Vyriausybė gruodžio 1 d. patvirtino Krašto apsaugos ministerijos priemonių planus, skirtus šiems įvykiams paminėti. „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ leidimas ir Romo Kalantos auka – tai tik keli įrodymai, kad laisvės kovų dvasia, nepaisant 1953 metais pasibaigusios partizaninės kovos, išliko gyva žmonių širdyse iki pat nepriklausomybės atgavimo. Šie pavyzdžiai tik įrodo, kad ir tuomet, ir šiuolaikinių grėsmių sąlygomis stiprybė yra vienybėje. Todėl turime labiau atsigręžti į visuomenę, stiprinti jos pasirengimą atremti grėsmes ir nepamiršti semtis patirties iš praeities pavyzdžių“, – sako LR krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas.

LR Vyriausybė pritarė nuo 2023 m. laipsniškai atsakyti šildymui naudojamam iškastinio kuro subsidijų, iki šiol taikomų angliai, koksui, lignitui, „raudonajam“ dyzelinui, suskystintoms naftos dujoms balionuose. Nuo 2023 m. akcizu taip pat bus apmokestinamos ir šildymui skirtos durpės. Kartu šiomis Akcizų įstatymo pataisomis nuo 2025 m. taršiausiam iškastiniam kurui įvedama anglies dioksido dedamoji, kuri kasmet palaipsniui didės. Šios mokestinės naujovės išimtis išliks gamtinėms dujoms, kaip pereinamajam kurui. Nors gamtinėms dujoms CO2 dedamoji taikoma nebus, vis dėlto nuo 2025 m. kai kuriais atvejais bus siaurinama dabar joms taikoma akcizų lengvata.

Į mokyklas neprisikviečiant mokytojų, lengvinamos sąlygos mokytojauti norintiems, bet pedagoginio išsilavinimo neturintiems kitų sričių specialistams. Skirtingai nei anksčiau, mokyti pradėti galės ir medikai, ir inžinieriai. Švietimo ministerijos teigimu, reikalavimas įgyti pedagogo specialybę nedingsta. Pradėjus dirbti mokykloje, pedagogo studijas bus privaloma baigti per dvejus metus.

Opozicinės Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) pirmininku gruodžio 5 d., sekmadienio rytą perrinktas ligšiolinis partijos vadovas **Ramūnas Karbauskis**.

Ekspremjeras Andrius Kubilius nesutinka su oponentų kritika Gabrieliaus Landsbergio vedamai ir vertybine pramintai Lietuvos užsienio politikai. Jo teigimu, mėgėjiška yra ne dabartinė Lietuvos diplomatija, pastaruju metu pritraukusi pasaulio dėmesį dėl kilusio konflikto su Kinija, bet būtent politinių oponentų žeriama kritika. „Norint iš tikrųjų turėti JAV dėmesį, mūsų santykių su Taivanu stiprinimas yra vienas iš labai protingos politikos instrumentų. Mums Taivanas ir taip rūpi, bet kartu jis duoda ir didžiulį rezultatą“, – teigė A. Kubilius.

Lietuvos kariuomenėje pradedamas pasirengimas 2022 m. šaukimui į privalomąją pradinę karo tarnybą. Pasak Lietuvos kariuomenės pranešimo, siekiant užtikrinti, kad karo prievolinkų sąrašų sudarymo procedūra vyktų skaidriai ir objektyviai, Lietuvos kariuomenės Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba skelbia asmenų, kurie stebės 2022 metų karo prievolinkų sąrašų sudarymo procedūras, atranką.

Seime planuojama parlamentarų darbui įrengti kelias izoliuotas kabinas vertėjų darbo vietose. Seimo pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen pažymėjo, jog kelios atskirtos darbo vietos būtų įrengiamos Seimo nariams, kurie neturėtų galimybių paso, o ne esantiems izoliacijoje dėl koronaviruso.

Prie prezidentūros gruodžio 3 d. surengtas protestas prieš galimybių pasą vaikams nuo 12-os metų. Protestuotojai, pasivadinę „Basais tėčiais“, išreiškė solidarumą anksčiau dėl to paties protestavusioms mamoms. Pasak ekspertų, vaikų skiepijimas gali padėti išvengti COVID-19 šioje amžiaus grupėje, nes joje taip pat pasitaiko sunkių atvejų, kurie reikalauja gydymo ligoninėje, galimos ir komplikacijos.

Kaune naktį, iš gruodžio 4 į 5 d. atvira ugnimi degė Kalėdų eglutė Rotušės aikštėje. Per incidentą niekas nenukentėjo. Ugniagesiai liepsną greitai užgesino, tačiau eglutė apdegė. Kaip LRT radijui sakė ugniagesių gelbėtojų budėtojas, pirminėmis žiniomis, tai buvo padėgimas, įtariamasis iš įvykio vietos pasišalino, bet netrukus buvo sulaikytas. Įvykio aplinkybės tiriamos.

Pasieniečiai šiemet sulaikė beveik pustrėčio milijono pakelių kontrabandinių rūkalų, pranešė Valstybės sienos apsaugos tarnyba (VSAT). Pasieniečiai pastebi, kad cigarečių kontrabanda iš Baltarusijos auga: per 11 šių metų mėnesių sulaikyti 2 mln. 410 tūkst. 197 pakeliai nelegalių cigarečių – 661 tūkst. pakelių daugiau nei pernai per tą patį laikotarpį. Per 11 šių metų mėnesių VSAT pareigūnai Lietuvos pasienyje iš viso išaiškino 379 kontrabandos gabenimo atvejus.

Išaugo nepasiturinčių žmonių, kuriems pritrūksta pinigų maistui, skaičius. Vilniaus „Carito“ socialinės pagalbos centre, kur kasdien dalijamas šiltas maistas išalkusiems, apsilanko bent trečdaliu daugiau žmonių nei iki pandemijos, tačiau čia dirbantieji sako, kad pastaraisiais mėnesiais „Maisto“ bankas pristato mažiau produktų.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV NELEIS IRANUI VILKINTI BRANDUOLINIŲ DERYBŲ

Pasak JAV prezidento J. Bideno, JAV dar neplanuoja pasitraukti iš pirmadienį Vienoje atnaujintų derybų, bet tikisi, kad Iranas sugrįš „rimtai nusiteikęs“.

Jungtinės Valstijos gruodžio 4 d., šeštadienį įspėjo, kad neleis Iranui vilkinti tarptautinių derybų dėl jo branduolinės programos.

Procesui įstrigus, Vašingtonas penktadienį dėl to apkaltino Teheraną.

„Negalime priimti situacijos, kai Iranas spartina savo branduolinės programos [vykdymą] ir vilkina savo branduolinę diplomatiją“, – šeštadienį sakė J. Bideno administracijos aukšto rango pareigūnas. Pasak jo, JAV dar neplanuoja pasitraukti iš pirmadienį Vienoje atnaujintų derybų, bet tikisi, kad Iranas sugrįš „rimtai nusiteikęs“.

Lapkričio 30 d. Austrijos sostinėje atsinaujino derybos dėl galimybės atgaivinti branduolinį susitarimą su

JAV prezidentas Joe Biden.

AP

Iranu, kurios buvo įšaldytos po ultrakonservatyvaus Irano prezidento Ebrahimo Raisi išrinkimo birželį.

Tačiau gruodžio 3 d., penktadienį pranešta, kad derybose skelbiama pertrauka, Europos diplomatams reiškiant „nusišalimą ir nerimą“ dėl naujų Teherano pasiūlymų.

Pusiau oficiali iranietiška naujienų agentūra ISNA nurodė, kad derybos „veikiausiai“ bus tęsiamos pirmadienį, tačiau

Prancūzijos prezidentas Emmanuelis Macronas perspėjo, kad pertrauka gali būti ilgesnė.

2015 metų susitarimo, formaliai vadinamo Bendruoju visapusišku veiksmų planu (JCPOA), tikslas yra užtikrinti, kad Iranas praktiškai negalėtų pasigaminti atominių ginklų, bet turėtų galimybę vykdyti civilinę branduolinę programą. Teheranas visuomet neigė, kad nori įgyti branduolinį arsenalą.

LRT

GINKLUOTAS KONFLIKTAS UKRAINOJE REIŠK „NORD STREAM 2“ PROJEKTO GALĄ

„Nord Stream 2“ dujotiekis.

AP

Jeigu Rusija prieš Ukrainą panaudos karinę jėgą, tai reikš dujotiekio „Nord Stream 2“ projekto pabaigą, pareiškė didžiausios Europos Parlamente Europos liaudies partijos frakcijos pirmininkas Manfredas Weberis.

„Kai [Vladimir] Putinas imsis ginklo, tuomet tai bus dujotiekio „Nord Stream 2“ pabaiga“, – EP narį cituoja

vokiečių laikraštis „Handelsblatt“.

M. Weberis pabrėžė, kad karinio konflikto atveju galimybė pradėti minėto dujotiekio eksploataciją turėtų būti visiškai atmesta ir būsima Vokietijos vyriausybė privalo tai aiškiai apibrėžti.

Jo teigimu, dabartinė su Ukraina susijusi padėtis yra „išbandymas NATO ir visai

Vakarų vienybei, paremtai bendromis vertybėmis“. Jis pareiškė, jog NATO turi duoti aiškiai suprasti, kad Rusijos veiksmai prieš Ukrainą turės „aukštą kainą“.

Lapkričio 26 d. JAV prezidentas Joe Bidenas pranešė apie parengtą rinkinį priemonių, kurios maksimaliai apsunks Rusijos galimybes realizuoti agresyviausią veiksmų Ukrainos atžvilgiu scenarijų.

Kiek anksčiau Rusijos prezidento atstovas spaudai Dmitrijus Peskovas pranešė, kad ateinantį penktadienį įvyks JAV ir Rusijos prezidentų pokalbis.

Baltieji rūmai vėliau patvirtino, kad pokalbio metu J. Bidenas kels Ukrainos klausimą ir ketina „išreikšti Jungtinių Valstijų susirūpinimą dėl Rusijos karių aktyvumo pasienyje su Ukraina. Jis vėl išreikš paramą Ukrainos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui“.

LRT

ES SKIRIA UKRAINAI 1,4 MILIJONO EURŲ KOVAI SU HIBRIDINĖMIS ATAKOMIS

Europos Sąjunga (ES) skirs Ukrainai 1,4 mln. eurų kovai su hibridinėmis atakomis. Tai gruodžio 3 d. po susitikimo su šalies vidaus reikalų ministru Denisu Monastyrskiu pranešė ES delegacijos Ukrainoje vadovas Matti Maasikas.

„Įvyko savalaikis pokalbis su ministru Monastyrskiu apie situaciją Ukrainos ir Baltarusijos pasienyje. ES solidarizuojasi su Ukraina, padeda ryžtingai reaguoti į hibridinius išpuolius, nepažeidžiant žmogaus teisių. Vykdomas pirmasis lėšų – 1,4 mln. eurų – sky-

rimas“, – parašė jis tviteryje.

Ukrainos užsienio reikalų ministras Dmytro Kuleba gruodžio 2 dieną pareiškė, kad Europos Taryba nusprendė skirti Ukrainai lėšų iš Europos taikos fondo. Į finansinį paketą visų pirma bus įtrauktas materialinės ir techninės pagalbos teikimas Ukrainos ginkluotųjų pajėgų potencialui plėtoti ir stiprinti. Tokia pagalba, pridūrė ministras, palies keturias sritis: mediciną, inžinerinius pajėgumus ir išminavimo priemonės, mobilumą ir logistiką bei kibernetinį saugumą.

Savo ruožtu ES Taryba paskelbtame pareiškime patvirtino Ukrainai trejiems metams pagal gynybos pagalbos programą skyrusi 31 mln. eurų, taip pat 7 mln. eurų panašioms projektams Moldovoje ir 12,75 mln. eurų Sakartvele.

ELTA

Eurai.

AP

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president
Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

 Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

CHUNVEIBINŲ ŠALININKAI AR ŠIAIP NESUSIPRATĖLIAI?

Ar jums neatrodo, kad ore tvyro kažkokia neapibrėžta laukimo nuotaika? Gal tai susiję su gamtos sąstingiu, kai besibaigiant rudeniu nuščiūva aplinkinis pasaulis, apimtas nežinios – kam ši žiema bus paskutinė? Žmogus – irgi gamtos dalis, tik jam jau neaktualus pirmą kartą gamtoje diktotas išlikimo klausimas. Šiandien žmogus pats išdrįsta diktuoti gamtai, deja, kas iš to išeina, negalima vertinti optimistiškai. Vartojimo apakintas žmogus pasiekė ribą, kurią peržengus pačiai žmonijai planetoje vietos gali nebelikti, tiksliau – gali nebelikti tinkamos gyventi planetos. Skamba pesimistiškai, todėl nenuostabu, kad valstybių lyderiai suka galvas, kaip sustabdyti klimato šilumą, kuriam neabejotinos įtakos padarė žmogus? Ir sutapk tu man, kad ir šią problemą svarstant paaiškėja, jog stabdyti pagreitį įgaunantį planetos „šilumvežį“ nesuinteresuotos lyg tyčia tos šalys, kurias mes nuolat įvardijame kaip agresyvias, su žmogaus teisėmis nesiskaitančias šalis. Tai Kinija ir Rusija, dažnu tandemu vetuojančios ir politinių kataklizmų sprendimus, mat pačios dažniausiai ir būna tų problemų priežastimi.

Šiandien Lietuvoje retas „gatvės politikierius“ nepapostrinaus apie „vaikišką anūko politiką“ komunistinės Kinijos atžvilgiu: kaip galima pyktis su tokia didele ir galinga šalimi?! (Turbūt nereikia priminti, ką Kremliaus propaganda paniekiančiai ėmė vadinti „anūku“?) Na, o matydamas savo aplinkoje galybę pigaus Kinijoje pagaminto niekalo dažnas pagalvoja, kad be Kinijos neišgyvensime, nes, girdi, „Kinija viską gamina“... Taip, kinai labai daug ką gamina, bet tai nereiškia, kad, jei gaminio etiketėje matote užrašą „made in china“, gaminytis Lietuvą pasiekė tiesiai iš Kinijos gamintojo. Oficiali statistika akivaizdžiai įrodo, kad Kinija nėra pati svarbiausia mūsų prekybos partnerė: ji pernai buvo 13-a didžiausia Lietuvos prekybos partnerė – bendra prekybos apyvarta siekė 1,5 milijardo eurų, bet ta prekyba daugiausia vienpusė: Kinija mums pardavė už 1,2 milijardo eurų, o Lietuvos eksportas į šią šalį tesudarė 0,3 mlrd. eurų (LR Užsienio reikalų ministerijos duomenys). Kinija yra septinta didžiausia Lietuvos importo partnerė, bet tik 22-a, vertinant pagal eksporto rinkas. Trumpai tariant, mes Kinijai sumokame daugiau eurų, nei kinai mums. Štai ir visa matematika!

Bet yra dar viena svarbi priežastis, dėl kurios tikrai neverta lieti krokodilo ašarų, girdi, „nereikia pyktis su Kinija“. Tai – vertybinis klausimas, kuris prieš tris dešimtmečius padėjo Lietuvai atgauti nepriklausomybę. Ir tada buvo aimanuojančių, girdi, nereikia pyktis su Sovietų Sąjunga, bet nugalėjo žmogaus teisių viršenybė, ir galiausiai net nenorintys „pakenkti Gorbačioviui“ ir siūlę „žingsnelis po žingsnelio“ turėjo pripažinti atgavusią nepriklausomybę Lietuvą (tiesa, padėkoti turėtume nevykėliams „Rugpjūčio pučo“ Maskvoje organizatoriams, kuriems žlugus ir pasipylė pripažinimas). Be to, šiandieninė Lietuvos padėtis nepalyginamai saugesnė – turime stiprų užtarėją – JAV.

O gal kam nors atrodo, kad komunistinė Kinija nėra tokia bloga, palyginti su tuo, kokia buvo Sovietų Sąjunga? Atvirkščiai – komunistinė Kinija ne tik blogesnė, bet ir žymiai pavojingesnė demokratiniam pasauliui, kurio dalimi esame. Okupavusi Tibetą, vergais pavertusi uigurų mažumą, sutrypusi tarptautinius įsipa-

RETAS BENDRAS RUSIJOS IR KINIJOS SKUNDAS – GERA ŽINIA

Joe Bideno administracijos kitą mėnesį organizuojamas Demokratijos viršūnių susitikimas glumina jo kritikus. Iš tikrųjų šis renginys gali nedaug skirtis nuo grupinio pokalbio per „Zoom“. Svečių sąrašas gali būti kritikuojamas (Bosnija, Vengrija ir Singapūras nebuvo pakviesti, bet dalyvaus Pakistanas, Irakas ir Kongo Demokratinė Respublika). Tačiau tai jau atnešė rezultatų.

Pirma, kvietimas Taivai pasiuntė signalą, kad jis įsilieja į plačiąją tarptautinę bendriją. Ši žinia kaip visada išprovokavo Pekino klyksmus. Tačiau tai taip pat pabrėžia, koks tuščias yra režimo tabu politiniams ryšiams su šalimais gyvujančia kinų demokratija. Šiuo metu ten vieši grupė įstatymų leidėjų iš Baltijos šalių. Jų bus ir daugiau.

Dar svarbesnė reakcija buvo Rusijos ir Kinijos ambasadorių Vašingtone bendras straipsnis, kuriuo smerkiamas šis susitikimas. Pasiuntiniai savo argumentais stengiasi įrodyti sau prieštaraujantį teiginį, kad šis viršūnių susitikimas yra tiek skaldantis, tiek beprasmiškas. Anot jų, vakarietiška demokratija esanti pasenusi, nelanksti, veidmainiška ir diskredituota. Neišvengiamai formuojasi

„globali policentrinė architektūra“. Tačiau mėginimai sutelkti demokratijos šalininkus „gali sulėtinti objektyvų procesą“ – kad ir ką tai reikštų.

Jeigu būčiau redaktorius, gražinčiau šį kūrinių perrašyti, pridėjęs kandžių pastabų apie miglotą logiką ir griozdišką kalbos stilių. Žargonas pridengia logikos stygių. Jeigu naujosios tvarkos triumfas tikrai neišvengiamas, kam skųstis dėl bergždžių mėginimų jam priešintis? Skaitytojui sudaromas įspūdis, kad Rusijos ir Kinijos lyderiai iš tikrųjų ne švenčia demokratijos nuopuolį, o baiminasi jos iškilimo.

Šie nerinkti despotai turi priežasčių nerimauti. Demokratija reiškia, kad užtikrinama vadovų atskaitomybė – prie balsavimo urnų, taip pat ir laikotarpiu tarp rinkimų: laisvosios žiniasklaidos, pilietinės visuomenės ir teismų, prireikus – per viešus protestus. Jų varžymasis nėra vien parodomasis: demokratijos rezultatai išties yra nenusipėjami. Visi žinome, kas laimės kitus rinkimus Kinijoje arba Rusijoje. Tačiau niekas nežino, kas taps kitu Amerikos prezidentu.

Straipsnio autoriai nenuoširdžiai giria demokratiją kaip „universalų visų žmo-

nių teisę“. Norėčiau kai ką patarti, jūsų ekselencijos: geriau nemėginkite to daryti namuose, kur jūsų šeiminiškai deda didžiules pastangas būtent tokiai veiklai sustabdyti.

Straipsnyje pabrėžiamas „konsultavimosi“ vaidmuo Kinijos politinėje sistemoje. Argumentuojama, kad sprendimai priimami tik bendru sutarimu. Tas pats principas turėtų būti taikomas ir tarptautiniams reikalams. Pagirtina – pradėkime jį taikyti Pietų Kinijos jūrai.

Autoriai teigia, kad Rusija yra „demokratinė federacinė teisinė valstybė, kurios valdymo forma – respublika“. Tačiau jie aiškiai pripažįsta, kad šis darbas dar nebaigtas: „Rusijos politinė sistema nuolat vystosi ir reikalauja stabilios, ramios aplinkos, garantuojančios jos žmonių teises ir interesus.“ Būtų įdomu daugiau sužinoti apie šios evoliucijos trajektoriją ir trukmę.

Autoriai suskumba nutolti nuo šių klausimų ir randa daug tvirtesnį ir geriau pažįstamą pagrindą – peikti Vakarų intervencionizmą ir vienašališkumą, dosniai pridėdami whataboutismo. Baigdami jie pasmerkia „vertybėmis grįstą diplomatiją“ ir pasisako už „harmoningą sugyvenimą tarp šalių, pasižyminčių skirtingomis visuomenės raidos sistemomis, ideologija, istorija, kultūra ir išsivystymo lygiu“.

Iš tikrųjų visa demokratijos esmė – kad ji yra dinamiška ir įvairi. Įvairios sistemos labai skiriasi (turtingos ir skurdžios, didelės ir mažos, prezidentinės ir parlamentinės). Ir demokratinės šalys toli gražu nėra paklusnios Amerikos vadovaujama falangai. Kai kurios rėmė karus Irake ir Afganistane, kitos – griežtai jiems priešinosi.

Visa tai leidžia manyti, kad J. Bideno administracija yra kažką sumaniusi. Demokratijos išliekantį patrauklumą geriausiai liudija, kaip dėl to tūžta ir plūstasi nedemokratiškos šalys. Šio viršūnių susitikimo kuklūs tikslai – ginti demokratiją nuo autoritarizmo, kovoti su korupcija ir skatinti gerbti žmogaus teises. Tai – puikūs pirmieji žingsniai. Tačiau įsivaizduokit, kas galėtų nutikti, jeigu iš tikrųjų pradėtume skatinti laisvę – Rusijoje ir Kinijoje.

Edwardas Lucasas, Europos politikos analizės centro (CEPA) viceprezidentas

reigojimus dėl demokratinės Honkongo sistemos, galandanti peilį ir taip sąlygiškai Taivano nepriklausomybei, komunistinė Kinija ekonominėmis priemonėmis siekia tapti dominuojančia pasaulio galia. O kas yra komunistinė Kinija? Tai chunveibinų diktatoriškai valdoma milžiniška galia! Jei kas pamiršote, kas yra chunveibinai, varta prisiminti: chunveibinai (*kinų k.* – raudonasis sargybinis) – politiškai nesubrendusio jaunimo būriai, dalyvavę vadinamojoje kultūrinėje revoliucijoje (koks apgaulingas pavadinimas!). Šių revoliucinių pertvarkymų padariniai buvo katastrofiški, ypač švietimo srityje. Universitetų stojamieji egzaminai buvo panaikinti (jie atkurti tik 1977 m.), daugelis inteligentų buvo išsiųsti į koncentracijos stovyklas. Daugelis išlikusių tremtinių bei stebėtojų teigė, jog beveik kiekvienas, pasižymintis didesniais nei vidutiniai sugebėjimais kokioje nors srityje, galėjo tapti „politinės kovos“ auka. Negana to, kultūrinės revoliucijos šalininkų teigimu, šis reiškinys šalyje turi kartotis periodiškai. 1976 m. kultūrinė revoliucija buvo nutraukta. Kinų tautos darbštumas ir komunistinės valdžios akiplėšiškumas vagiančiam Vakarų pasaulio technologijas bei to paties Vakarų pasaulio kapitalistų godumas (mat Kinijoje gaminti buvo pigiau, nei mokėti saviems darbininkams) lėmė šios šalies ekonominį augimą, tačiau ji nei kiek nepriartėjo prie demokratinio pasaulio vertybių, atvirkščiai: 1989 m. įvykiai, žinomi Tiananmenio aikštės žudynių vardu, parodė, kad komunistinė hidra iš griūvančios Sovietų Sąjungos persikūnijo į komunistinę Kiniją. Šiandien Kinijai geležine ranka vadovauja buvęs (?) chunveibinas Si Dzinpingas, iš kurio tikėtis bent mažiausios atjautos žmogaus teisėms neverta. Jei kam neaišku, varta priminti – žmogaus teisės yra vienintelė mažųjų valstybių viltis ir politinė jėga.

Taigi, kai girdime, kad S. Skvernelis, socialdemokratai su V. Blinkevičiūte priešakyje ir basieji R. Karbauskio „valstiečiai“ virkauja dėl santykių su Kinija bloginimo, pagalvokime apie Pekino centrinėje Tiananmenio aikštėje nužudytus studentus ir inteligentijos atstovus ir atsakykime sau į klausimą – kieno pusėje yra mūsų ką tik paminėti politikai ir jų atstovaujamos partijos?

Kęstutis Šilkūnas

LIETUVOS PREZIDENTAS: ISTORIJS EIGĄ LEMIA LAISVĘ MYLINČIŲ IR JĄ GINTI PASIRYŽUSIŲ VYRŲ IR MOTERŲ DVASIOS JĖGA

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda su pirmąja ponia Diana Nausėdine penktadienį dalyvavo Nacionaliniuose maldos pusryčiuose.

Ekumeninės dvasios renginyje taip pat dalyvavo Prezidentas Valdas Adamkus, kardinolas Audrys Juozas Bačkis, kardinolas, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, Kauno arkivyskupas metropolitas Kęstutis Kėvalas, evangelikų liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis, Lietuvos stačiatikių arkivyskupijos kancleris kun. Vitalijus Mockus.

Maldos pusryčių tradicija, kai skirtingų religinių konfesijų, skirtingų partijų atstovai susirenka dvasiškai bendrauti, atsirado XX a. JAV. Nacionalinių maldos pusryčių tradiciją Lietuvos Prezidentūroje pradėjo Prezidentas Valdas Adamkus 2001-aisiais. Prieš dvejus me-

tus ją atgaivino šalies vadovas Gitanas Nausėda. Šių metų Nacionalinių maldos pusryčių devizas – „Visi esame broliai“.

Savo žodyje Prezidentas prisiminė į paskutinąją kelionę išlydimą legendinį Lietuvos partizaną Juozą Jakavonį-Tigrą ir jo pasakojimą apie maldaknygę – laisvę mylinčių ir ją iki galo ginti pasiryžusių lietuvių dvasios pergalės simbolį. „Lietuvos partizanai ir kiti laisvės kovotojai iškovoję laisvę, kurią mūsų karta turi saugoti ir ginti. Tegul mūsų kartą taip pat vienija tvirtas tikėjimas, kad istorijos eigą lemia ne melu ir smurtu apsiginklavę, dėl savo valdžios drebantys tironai, o laisvę mylinčių ir ją ginti pasiryžusių vyrų ir moterų dvasios jėga“, – sakė šalies vadovas.

Į susirinkusiuosius savo žodžiu taip pat kreipėsi Švenčionių Visų Šventųjų parapijos

Maldos pusryčiai Prezidentūroje.

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

klebonas kun. Stanislavas Matiukevičius, Kauno arkivyskupas metropolitas Kęstutis Kėvalas, Lietuvos evangelikų

liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis, liudijimais pasidalijo sesuo Fausta Palaimaitė SF ir Lietuvos kariuomenės pro-

fesinės karo tarnybos karys viršila Dalius Čizeika.

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-11-26

PIRMĄ KARTĄ PARENGTAS FINANSAVIMO PLANAS DĖL PASIRENGIMO GALIMAI ASTRARO AE AVARIJAI

LR Vyriausybės pasitarime aptartas Pasirengimo galimai radiologinei ar branduolinei avarijai Astravo atominėje elektrinėje (AE) planas. Nutarta pritari šiam planui ir iš valstybės biudžeto jam įgyvendinti 2022 metais skirti 17,75 mln. eurų.

Toks apimantis kompleksines priemones planas parengtas pirmą kartą. Skaičiuojama, kad penkerių metų laikotarpiui pasirengti galimai Astravo AE nelaimei būtina skirti 91,5 mln. eurų. Finansavimas susietas su būtinųjų funkcijų vykdymu pagal Valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės ar radiologinės avarijos atveju (Branduolio planas).

„Astravo atominės elektrinės grėsmė yra nuolatinė, todėl būtina užtikrinti valstybės, savivaldos ir visuomenės pasirengimą galimai branduolinei ar radiologinei avarijai. Šios lėšos – tai investicijos į valstybės saugumą“, – teigia vidaus reikalų viceministras Vitalijus Dmitrijevas.

Priemonių plane yra išskirtos pirmojo prioriteto priemonės. Būtina jas finansuoti tiek, kiek reikia lėšų joms visiškai įgyvendinti, siekiant užtikrinti 23 valstybės institucijų ir 18 savivaldybių pasirengimą. Mažiau svarbios priemonės plane išskirtos kaip antrasis prioritetas. Būtiniausių priemonių pavyzdžiai: automatinės vandens stoties ir radioaktyvumą matuojančios mobilios sistemos įsigijimas, apsirūpinimas respiratoriais

ir kitomis asmeninės apsaugos priemonėmis, apranga, ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų įrengimas 100 km zonoje esančiose valstybės institucijose.

Įvykus avarijai AE, gyventojai būtų informuoti trumpaisiais pranešimais per mobiliuosius telefonus ir sirenų kauksmu, o vėliau per radiją ir televiziją gautų tikslią informaciją ir patarimus, kaip incidento atveju elgtis. Valstybės ir savivaldybių institucijos yra parengusios planus, pagal kuriuos būtų organizuojama gyventojų apsauga, prireikus – skubus gyventojų evakavimas.

Ypatingą dėmesį pasirengimui būtina skirti Vilniaus rajono ir Švenčionių rajono savivaldybėse, kurių teritorijos patenka į 30 km zoną nuo Astravo AE ir jose tikėtinas didžiausias radiacinis pavojus. Savivaldybės, esančios 100 kilometrų atstumu nuo Baltarusijos AE, yra aprūpintos stabiliojo kalio jodido preparatais.

Radiologinį pavojų yra parengtos fiksuoti radiacinio stebėjimo stotys, kurių pasienyje su Baltarusijos Respublika tinklas veikia 24/7 režimu. Už antžeminę ir radiacinę oro žvalgybą yra atsakingi ugniagesiai gelbėtojai ir pasieniečiai.

Valstybė ir savivaldybės turi savo ekstremaliųjų situacijų valdymo planus ir yra pasirengusios veikti pagal įvairius scenarijus, tačiau gyventojai savo ruožtu taip pat

PASIRAŠYTA SUTARTIS SU JAV DĖL 600 MLN. VERTĖS DOLERIŲ GARANTIJŲ DVIŠALĖS PREKYBOS SKATINIMUI

Lapkričio 23 dieną, užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio vizito Vašingtone, Jungtinėse Amerikos Valstijose (JAV) metu, pasirašyta 600 mln. JAV dolerių vertės sutartis eksporto garantijoms ar tiesioginėms paskoloms su JAV eksporto kreditų agentūra „Export-Import Bank of the United States“.

„Plečiame ekonominius ryšius su strateginiais partneriais ir ieškome įvairių naujų alternatyvų Lietuvos verslui, patiriančiam prieš Lietuvą nukreiptą ne rinkos ekonomikos šalių ekonominį spaudimą. Šis susitarimas suteiks papildomus instrumentus mūsų įmo-

turėtų ruošti. Gyventojams aktuali informacija pateikiama ekstremaliosioms situacijoms pasirengti skirtoje svetainėje, sukurtoje remiantis geriausia tarptautine praktika – www.lt72.lt. Vidaus reikalų ministerija kitąmet organizuos informavimo kampaniją, kuria bus siekiama bendro ir plataus visuomenės grupių švietimo ir informavimo, susijusio su gyventojų pasirengimu galimai avarijai Astravo AE. **LRV**

nėms, vykdančioms ekonomines veiklas su partneriais JAV, ypač sprendžiant apyvartinių lėšų trūkumo klausimus per suteiktas banko garantijas, ar vystant bendrus projektus per tiesiogines paskolas“, – sakė užsienio reikalų ministras G. Landsbergis.

Susitarimas atveria galimybę abiejų šalių įmonėms pasinaudoti agentūros teikiama vidutinės ir ilgalaikės trukmės garantijomis ar tiesioginėmis paskolomis, kurių suma gali siekti iki 600 mln. JAV dolerių, taip pat sudarys palankesnes sąlygas JAV aukštos pridėtinės vertės prekėms, naujoms technologijoms ir paslaugoms patekti į Lietuvą.

JAV yra pagrindinė Lietuvos ekonominė partnerė už Europos Sąjungos ribų, bendroje statistikoje – vienuoliktą didžiausią prekybos partnerę. 2020 metais Lietuvos ir JAV prekybos apyvarta siekė 1,74 mlrd. eurų ir kilo 10,41 procentų. 2021 metų pirmojo pusmečio prekyba siekė 1,6 mlrd. eurų (išaugo 140,4 procentų, lyginant su 2020 metų pirmuoju pusmečiu).

Prekių eksportas į JAV praėjusiais metais kilo 14,23 procentų, iki 1,26 mlrd. eurų, bendroje statistikoje JAV yra aštunta Lietuvos eksporto partnerė. Pažymėtina, kad 2020 metais 88 procentus viso Lietuvos eksporto į JAV sudarė lietuviškos kilmės prekės – tai didžiausia eksporto rinka lietuviškoms prekėms už ES ribų. 2021 metų pirmojo pusmečio eksportas – 1,08 mlrd. eurų.

2020 metų pabaigoje JAV investicijos Lietuvoje siekė 320,55 mln. eurų (15-ta didžiausia investuotoja), o 2021 metų pirmo pusmečio pabaigoje – 293 mln. eurų.

Lapkričio 24 dieną užsienio reikalų ministras G. Landsbergis Vašingtone susitiko su Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) Valstybės sekretoriaus pavaduotoja Wendy Ruth Sherman. Pokalbio metu buvo aptarti susirūpinimą keliantys saugumo iššūkiai regione, Rusijos agresyvus elgesys kaimynystėje, situacija prie sienos su Baltarusija, taip pat kiti strateginės partnerystės bei tolesnio bendradarbiavimo klausimai.

Susitikimo metu ministras G. Landsbergis dėkojo už JAV paramą ir glaudų bendradarbiavimą, sprendžiant šiuos iššūkius, bei užtikrinant Baltijos regiono šalių saugumą, dvišalės partnerystės stiprinimą Indijos-Ramiojo vandenynų regione ir bendradarbiavimą demokratijų stiprinimo klausimais, įskaitant paramą žmogaus teisių ir pilietinės visuomenės gynėjams autokratinėse šalyse. **LR URM**

G. LANDSBERGIS RYGOJE SUSITIKO SU JAV VALSTYBĖS SEKRETORIUMI A. BLINKENU

Gruodžio 1 dieną Rygoje, NATO užsienio reikalų ministrų susitikimo paraštėse, užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis susitiko su Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) valstybės sekretoriumi Antony Blinkenu.

Ministras padėkojo valstybės sekretoriui A. Blinkenui už JAV indėlį, užtikrinant regiono saugumą, priminė tolesnio aljanso pajėgų regione stiprinimo svarbą, atsižvelgiant į kilusius saugumo iššūkius.

Susitikimo metu Lietuvos ir JAV diplomatijos vadovai aptarė saugumo padėtį NATO Rytiniame flange ir susirūpinimą keliantį Rusijos karinių pajėgų telkimą prie Ukrainos. Susitikime taip pat pabrėžta, kad tarptautinė bendruomenė turi išlaikyti spaudimą Aliaksandro Lukašenkos režimui ir

LR užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis susitiko su Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) valstybės sekretoriumi Antony Blinkenu (kairėje). *JAV misija NATO nuotr.*

siekti užkirsti kelią neteisėtoms migracijos srautų organizavimui.

G. Landsbergis pasidžiaugė lapkričio 23 dieną įvykusio pirmojo Lietuvos–JAV strateginio dialogo susitikimo Indijos–Ramiojo vandenynų regiono klausimais rezultatais

ir padėkojo už tvirtą JAV paramą, Lietuvai siekiant plėtoti ryšius ir bendradarbiavimą su partneriais šiame regione bei kuriant saugias tiekimo grandines. Aptartos tolesnės ekonominio bendradarbiavimo tarp JAV ir Lietuvos plėtros galimybės. *LR URM*

LIETUVOS IR JAV SANTYKIUOSE ATVERSTAS NAUJAS PUSLAPIS – STRATEGINIS DIALOGAS DĖL INDIJOS–RAMIOJO VANDENYNŲ REGIONO

Dvišalis Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) strateginio dialogo Indijos–Ramiojo vandenynų regiono klausimais susitikimas Vašingtone D.C., JAV. *LR URM*

Lapkričio 23 dieną, užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio vizito Vašingtone metu, įvyko pirmasis Lietuvos valstybės istorijoje dvišalis Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) strateginio dialogo Indijos–Ramiojo vandenynų regiono klausimais susitikimas.

Dialogo metu buvo aptartos strateginės tendencijos Indijos ir Ramiojo vandenynų regione, konsultuojamasi dėl dvišalio bendradarbiavimo perspektyvų ir ryšių su partneriais plėtros.

Lietuvos ir JAV delegacijos taip pat aptarė ekonominio bendradarbiavimo galimybes.

„Pirmą kartą Lietuvos ir JAV santykių istorijoje pradėjome tokio lygio strateginį dialogą. Kartu su JAV matome bendrą interesą stiprinti partnerystes su šalimis, kurias sieja bendras išipareigojimas demokratinėms vertybėms. Vertiname JAV politinę ir ekspertinę paramą, kuri padės Lietuvai užmegzti ir puoselėti ilgalaikius ir tvirtus santykius su bendramintėmis

Indijos ir Ramiojo vandenyno, Rytų Azijos regiono šalimis“, – teigė ministras G. Landsbergis.

Lietuva, siekdama sustiprinti politinius ryšius su Rytų Azijos šalimis ir atverti naujus kelius rinkų diversifikacijai, didina diplomatinę atstovavimą regione. Pastaraisiais metais įsteigtos Lietuvos ambasados Australijoje ir Korėjos Respublikoje, priimti sprendimai dėl ambasados Singapūre ir abipusių prekybos atstovybių steigimo su Taivanu. *LR URM*

BALTARUSIJAI ĮTEIKTA PROTESTO NOTA DĖL NEĮGYVENDINTŲ SAUGOS REIKALAVIMŲ ASTRAMO ATOMINĖJE ELEKTRINĖJE

Lapkričio 23 dieną užsienio reikalų ministerijoje Baltarusijos ambasados Lietuvoje atstovui buvo įteikta protesto nota, reaguojant į Baltarusijos planus 2021 metų pabaigoje pradėti atominės elektrinės 2-ojo bloko fizikinį paleidimą.

LR Užsienio reikalų ministerija pabrėžė, kad, pradėjus

Baltarusijos atominės elektrinės 2-o bloko eksploataciją, branduolinės saugos ir aplinkosaugos grėsmės Lietuvai ir kitoms regiono valstybėms išaugs dvigubai, todėl reikalaujama, kad Baltarusija susilaikytų nuo šio neatsakingo ir grėsmės didinančio sprendimo. Lietuva taip pat reikalauja sustabdyti

atominės elektrinės 1-ojo bloko veiklą, kol nebus įgyvendinti visi šiuolaikiniai branduolinės saugos reikalavimai.

Notoje teigiama, kad Baltarusijos pasirinkimas statyti atominę elektrinę prie pat Lietuvos sienos ir nedideliu atstumu nuo Vilniaus buvo ir visada liks pačiu svarbiausiu klausimu. *LR URM*

PASAUPLIS IR LIETUVA

Gruodžio 3 dieną, iš Venesuelos į Vilnių perkelta 17 Lietuvos piliečių, lietuvių kilmės asmenų bei jų šeimos narių. Perkėlimą organizavo Lietuvos ambasada Ispanijoje, įgyvendinama Lietuvos Respublikos asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką įstatymą. Šiuo metu į Lietuvą iš Venesuelos iš viso perkelti 74 asmenys. Atvykusius lietuvius ir jų šeimų narius Vilniuje pasitinka Pabėgėlių centro atstovai, kurie pasirūpina atvykusiųjų laikinu apgyvendinimu ir karantinavimu. Vėliau perkeltiems asmenims skiriamos išmokos šikūrimui bei būtiniausioms reikmėms, teikiama pagalba vaikų ugdymui bei lietuvių kalbos mokymuisi, padedama darbo paieškoje ir teikiama kita pagalba integruojantis Lietuvos visuomenėje. Sunki politinė, ekonominė, institucinė, socialinė ir daugialypė humanitarinė krizė Venesueloje dar labiau paaštrėjo per COVID-19 (koronaviruso) pandemiją. Kitas asmenų perkėlimo skrydis iš Venesuelos į Lietuvą planuojamas 2022 metų vasario mėnesį. Lietuvių bendruomenė Venesueloje vienija apie 400 lietuvių kilmės asmenų. Manoma, kad Venesueloje gyvena apie 1 000 Lietuvos piliečių ir lietuvių kilmės asmenų.

Gruodžio 2 dieną, įsigaliojo naujas Europos Sąjungos (ES) ribojamų priemonių paketas, kuriame yra 28 fiziniai ir juridiniai asmenys (17 asmenų ir 11 įmonių), prisidėję prie neteisėtoms migracijos organizavimo politinio spaudimo tikslais bei represijų prieš Baltarusijos žmones organizavimo. Iš viso šiuo metu su Baltarusija susijusios ES ribojamos priemonės taikomos 183 asmenims ir 26 įmonėms. Tai jau penktas ES ribojamų priemonių paketas, pirmą kartą įvedus naują – migracijos instrumentalizavimo – kriterijų. Sankcionuojamų fizinių ir juridinių asmenų sąrašė – Baltarusijos režimo prokurorai ir teisėjai, pasienio su trečiosiomis šalimis vadai, taip pat migrantų gabenimo schemose dalyvaujančios Baltarusijos oro linijos „BELAVIA“, viešbutis „Planeta“, turizmo agentūra „Sentrkurort“ ir kiti.

Lapkričio 30 – gruodžio 1 dienomis užsienio reikalų ministras **Gabrielius Landsbergis** dalyvavo NATO užsienio reikalų ministrų susitikime Rygoje, Latvijoje, kuriame aptarta įtempta situacija aljanso rytiniame flange ir kiti aktualiausi saugumo darbotvarkės klausimai.

LR Vyriausybės kanclerė Giedrė Balčytė susitiko su Korėjos ambasadore **Mira Sun**, kuri baigia savo kadenciją Lietuvoje. Kanclerė padėkojo ambasaderei už nuveiktus darbus ir pažymėjo, kad Lietuva ir ateityje numato plėtoti santykius su tas pačias vertybes išpažįstančiomis valstybėmis, ypač globalių saugumo iššūkių akivaizdoje.

Lapkričio 29 d. Lietuvos Respublikos Ministrė Pirmininkė **Ingrida Šimonytė** susitiko su Nobelio taikos premijos laureate, „Nadios iniciatyva“ įkūrėja ir prezidente, Jungtinių Tautų geros valios ambasadore **Nadia Murad**. Susitikime buvo aptarta jazidų padėtis Irake ir Sirijoje, moterų teisių užtikrinimas konfliktų metu, taip pat Lukašenkos režimo vykdoma hibridinė ataka. Lietuvos premjerė išreiškė palaikymą Nadios Murad veiklai, padedant gincltuose konfliktuose nukentėjusiems žmonėms, ypač moterims ir merginoms, patyrusioms seksualinę prievartą, bei veiklai kovojant su prekyba žmonėmis.

Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė apie situaciją Europos Sąjungos–Baltarusijos pasienyje ir apie Baltarusijos vykdomą hibridinę agresiją prieš Europos Sąjungą (ES) telefonu kalbėjosi su Europos Komisijos pirmininke **Ursula von der Leyen**. Lietuvos premjerė pabrėžė, kad būtina išlaikyti ES vienybę, nenuolaidžiaujant šią krizę sukėlusiam režimui, ir toliau didinti tarptautinės bendruomenės spaudimą Minskui. Premjerė taip pat išreiškė visišką solidarumą su Lenkija, kuriai šiuo metu tenka didžiausias spaudimas.

Ministrės Pirmininkės vadovaujama Projekto priežiūros komisija posėdžio metu aptarė fizinio barjero statybos darbų prioritetus – didžiausias dėmesys bus skiriamas koncertinos piramidės tiesimui. Ši fizinio barjero dalis ženkliai palengvina Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) pareigūnų darbą pasienyje, kur šiuo metu yra paskelbta nepaprastoji padėtis. Taip pat aptartos galimybės spartinti fizinio barjero įrengimą labiausiai pažeidžiamuose pasienio su Baltarusija ruožuose ir į pirmojo etapo pasienio ruožus įtraukti papildomus VSAT įvardintus jautrius ruožus, kuriuose koncertinos tiesimas turi būti pradėtas nedelsiant. Fizinio barjero projektą pasienyje su Baltarusija įgyvendinančios „EPSO-G“ įmonių grupės dukterinė bendrovė „Tetas“ šiuo metu pasienyje mobilizavo beveik šimtą darbuotojų ir rangovų, kitą savaitę šis skaičius dar labiau išaugs. Mobilizavus pajėgumus ir intensyviai vykdant fizinio barjero įrengimo darbus, „Tetas“ koncertinos piramidę pirmojo etapo Druskininkų, A. Barausko ir Adutiškio pasienio užkardų ruožuose įrengs greičiau nei buvo planuota – gruodžio viduryje. Pagal VSAT techninius reikalavimus gaminami tvoros segmentai šalia nutiestos koncertinos pirmojo etapo ruožuose bus sumontuoti iki kitų metų balandžio pabaigos.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAUNIMO CENTRE – TEATRALIZUOTAS VESTUVIŲ POKYLIS

Išėivijoje gyvenantys lietuviai susirinko į vieną linksmiausių metų renginių – inscenuotą vestuvių pokylį „Smagios lietuviškos vestuvės“.

Živilės Gurauskienės nuotr.

Saulėtos lapkričio 6-osios vakarą Čikagoje esančios Market Parko (Marquette Park) lietuvių bendruomenės valdyba išėivijoje gyvenančius lietuvius sukviėtė į vieną linksmiausių metų renginių – inscenuotą vestuvių pokylį „Smagios lietuviškos vestuvės“, vykusį Čikagos jaunimo centro Didžiojoje salėje, kurio metu surinktos lėšos iš aukcione parduotų „jaunavedžiams“ skirtų dovanų bus perduotos vaikų globos organizacijai „Saulutė“, globojančiai našlaičius ir socialiai remtinų šeimų vaikus Lietuvoje.

Renginiui prasidėjus kiekvieną, įeinantį į salę, įteikus jam šventinį laikraštį „Vestuvių žinios“, pasitiko linksmi Ričardo Soko akordionu atliekami liaudies muzikos kūriniai, o sutinkant „jaunuosius“ (Inesą Makaras ir Deivį Grigonį) su svita, praeinančius pro tautiniais raštais austų juostų vartus, susirinkusiuosius užbūrė šokių kolektyvo „Rusnė“ šokis, į savo sukurį įtraukęs ir pokylio svečius. „Jaunuosius“ su duona ir druska pasitinkant jų tėveliams, Market Parko lietuvių bendruomenės pirmininkei Auksuolei Marciulevičienei ir Gediminui Damašiui, pokylio svečiai įsitraukė į įspūdingai parengtą vakaro programą, atgaivinusią jau užmarštin grimstančius unikalius lietuviškų vestuvių papročius ir tradicijas. Šmaikščios piršlių Aušros ir Ramūno Paulauskų užduotys neleido nė trumpam

salėje nurimti juokui, o improvizuotas židinio perdavimas „jauniesiems“, tapęs programos kulminacija, pakerėjo susirinkusiuosius.

„Šią idėją puoselėjome šešerius metus, – prisiminimais dalijosi Market Parko lietuvių bendruomenės pirmininkė Auksuolė Marciulevičienė, – ankstesnieji susiejimai, kurių metu buvo planuojamos tik vaišės ir šokiai, ėmė pabosti, o aš, tuomet, dar priklausiusi Waukegan lietuvių bendruomenės valdybai, siūliau organizuoti teatralizuotus teminius ar kūrybinius vakarus. Persikėlusi gyventi arčiau Lemonto ir išrinkta į Vidurio Vakarų apygardos (VVA) valdybą vėl prisiminiau šią idėją, tik tuomet jau siekiau pritraukti visas JAV esančias bendruomenes, siekiant jas suvienyti, tačiau vėl susidūriau su sunkumais. Taigi tik tuomet, kai buvau išrinkta Market Parko lietu-

vių bendruomenės valdybos pirmininke, ėmiausi vykdyti šią idėją. Mūsų valdyba turėjo tikslą pritraukti kuo daugiau jaunų žmonių, priminti jau primirštas lietuviškų vestuvių apeigas ir tradicijas, suburti čia gyvenančiuosius, ir skleisti informaciją apie lietuvišką veiklą JAV. Pirmajam mūsų bandymui įgyvendinti idėją „koją pakišo“ pandemija, tačiau antrasis bandymas baigėsi skambiu akordu. Džiaugiuosi, kad šiemet pavyko realizuoti net 6-erius metus brandintą idėją, ir labai malonu, kad tai buvo tinkamai visų įvertinta. Beveik visi bilietai į renginį buvo išpirkti per kelias dienas, teko pristatyti dar kelis stalus, tačiau, nepaisant to, tikiuosi, kad panašūs teatralizuoti vakarai mūsų bendruomenėje taps tradiciniais, juolab kad minčių ir idėjų nestokojame“. Baigiantis renginiui bendruomenės pirmininkė dėkojo pagrindiniams renginio rėmėjams: HMD kompanijai, Čikagos Jaunimo centrui, Lietuvių dailės muziejaus galerijos „Siela“ direktorei Astai Zimkus, restoranui „Kunigaikščių užėiga“, JAV LB tarybai, Lietuvių fondui, JAV Lietuvių bendruomenei, aukotojams Kristinai ir Edvinui Šilinskams, Dariui Karaliui, ir visiems, prisidėjusiems prie mūsų šventės bei nepasididžiavusiems atvykti į svečius!

Renginiui pasibaigus pokylio svečiai iki pusiaunakčio neskubėjo skirstytis namo, o salė užte užė įsiūbuota „vestuvininkų“ dainų ir šokių.

„Dirvos“ korespondentė Živilė Gurauskienė

Visus užbūrė šokių kolektyvo „Rusnė“ šokis, į savo sukurį įtraukęs ir pokylio svečius.

Živilės Gurauskienės nuotr.

METINIS JUNGGINĖS KARALYSTĖS LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ VADOVŲ IR ATSTOVŲ SUSITIKIMAS

Lapkričio 27 d. Jungtinėje Karalystėje įvyko metinis Jungtinės Karalystės organizacijų vadovų ir atstovų susitikimas, kurį jubiliejinį – dešimtąjį – kartą organizavo Lietuvos ambasada Jungtinėje Karalystėje. Susitikime dalyvavo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministrė, Pasaulio lietuvių apygardoje išrinkta Seimo narė Aušrinė Armonaitė ir buvusi Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės pirmininkė, Seimo narė, Seimo – Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkė Dalia Asanavičiūtė, Lietuvos užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas. Šiais metais susitikime lietuvių organizacijų nariai dalyvavo ir virtualiai, ir gyvai atvykę į Lietuvos ambasadą Londone.

Sveikindamas susitikimo dalyvius Lietuvos ambasadorius Jungtinėje Karalystėje Renatas Norkus padėkojo visoms lietuvių organizacijoms už jų nenuilstamą atsidavimą ir aktyvumą bei nuolatinį dėmesį jaunajai kartai ugdant ne tik lietuviybę, bet ir pagarbą ir toleranciją, pasidžiaugė kiekvienais metais vis labiau stiprejančiais ryšiais su Lietuva, glaudžiu bendradarbiavimu su ambasada.

Užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas pasidžiaugė ir padėkojo Jungtinėje Karalystėje gyvenantiems lietuviams už jų veiklą, už aktyvų Lietuvos garsinimą ir dvišalį bendradarbiavimą, lituanistinio švietimo puoselėjimą. Seimo narė Dalia Asanavičiūtė pristatė savo veikos ataskaitą ir nuveiktus darbus, džiaugėsi ir dėkojo jau daugelį metų gyvuojančioms organizacijoms už jų nenuilstamą lietuviybės skatinimą Jungtinėje Karalystėje.

Ministrė Aušrinė Armonaitė pristatė, ką kartu su savo komanda pavyko nuveikti diasporai per šiuos kadencijos metus bei pasidalino artimiausiais planais, pristatė pokyčius ekonomikos ir inovacijų srityje Lietuvoje. Ministrė pažymėjo, kad „pasaulio lietuviai – viena kertinių atramų stiprinant šalies ekonominę diplomatiją. Todėl mūsų tikslas – sudaryti palankias sąlygas diasporos atstovams tiek grįžti į Lietuvą, tiek prisidėti prie Lietuvos sėkmės visame pasaulyje.“

Pranešimą skaitė Lietuvos kultūros atašė Jungtinėje Karalystėje Ūla Tornau, kuri pristatė kitų metų kultūrinius projektus bei apžvelgė „Kau-nas - Europos kultūros sostinė 2022“ programą, kurioje - dau-

giau kaip 40 festivalių, per 60 parodų, daugiau kaip 250 scenos meno renginių (iš kurių daugiau nei 50 premjerų), daugiau nei 250 koncertų.

Susitikimo metu ekonomikos ir inovacijų ministrė patarėjas Karolis Žemaitis pristatė įvažiuojamojo turizmo į Lietuvą sritį ir pasidalino patarimais, kaip Jungtinėje Karalystėje gyvenantys lietuviai galėtų prisidėti skatinant turizmą į Lietuvą.

Susitikime taip pat dalyvavo bei pranešimą skaitė Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Komunikacijos departamento Ryšių su visuomene ir žiniasklaida skyriaus vedėja Eglė Kudzmanienė, kuri supažindino su esamomis galimybėmis bei iškylančiais iššūkiais pristatant Lietuvą užsienyje bei papasakojo, kaip efektyviai pristatyti Lietuvą už jos ribų. Lietuvių organizacijos dalinosi savo patirtimi reprezentuojant Lietuvą Jungtinėje Karalystėje.

Renginio metu taip pat vyko iškilminga apdovanojimo „Už Pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ įteikimo ceremonija, kurios metu ambasadorius Renatas Norkus užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio vardu įteikė garbės ženklą „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medalį Romui Kinkai, lietuvių literatūros vertėjui, lietuvių kalbos mokytojui ir aktyviam visuomenininkui už jo nuopelnus puoselėjant lietuviybę ir indėlį į nepriklausomos Lietuvos kūrimą.

Po susitikimo lietuvių organizacijų Jungtinėje Karalystėje atstovai vyko į režisierės Linos Lužytės filmo „Pilis“ peržiūrą istoriniame Kino muziejuje, kuriame XX a. gyveno aktorius Čarlis Čaplinas. Filmą buvo rodomas kaip Baltijos filmų festivalio Londone dalis. Po filmo vyko diskusija su filme vaidinusia žymia Lietuvos aktore Gabija Jaraminaite ir režisierė Lina Lužyte.

Jungtinėje Karalystėje gyvena apie 200 tūkst. Lietuvos piliečių, čia veikia daugiau nei 60 skirtingų lietuviškų organizacijų, bendruomenių, draugijų, asociacijų ir klubų. Šiemet dalyvauti susitikime užsiregistravo virš 70 delegatų, atstovaujančių įvairioms JK miestų ir vietovių organizacijoms, profesionalų klubams, universitetų studentų bendrijoms, religinėms ir sporto asociacijoms“. Lietuvos ambasada Londone metinius organizacijų vadovų ir atstovų susitikimus organizuoja nuo 2012 metų. LR URM

VJF STIPENDIJOS – VYKDANTIEMS „ŽMOGAUS IR TAUTOS GYVENIMO PRASMĖ“

Kasmetinė VJF fondo stipendijų įteikimo šventė. Renginio moderatorė – VJF valdybos pirmininkė fil. Vida Brazaitytė. Dešinėje – VJF tarybos pirmininkas fil. dr. Arūnas Draugelis. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

Baigiantis 2021 metams Vydūno jaunimo fondas, šiuo metu besirengiantis Kalėdinių atvirukų vajui, primena, kad ateinantys metai jam bus išskirtiniai – VJF rengiasi iškilmingam 70-ties metų jubiliejaus minėjimui. Valdybos pirmininkė fil. Vida Brazaitytė pasidžiaugė, kad Fondo veikla dėl pandemijos ribojimų nebuvo sustojusi, ir kilni misija buvo tęsiama. Skaitytojams pristatome vieną svarbiausių šių metų VJF renginių, įvykusį spalio trečiąją, 12. 30 val. po pietų Lemonte, Pasaulio lietuvių centre (PLC), Lietuvių dailės muziejaus galerijai „Siela“ duris atvėrus kasmetinei Vydūno jaunimo fondo stipendijų įteikimo šventei, kurios metu buvo įvertinti aktyviausi ir gabiausi lietuvių kilmės jaunuoliai, siekiantys užsibrėžtų tikslų ir aukštų idealų, bei pagerbta talentingą ir Vydūno jaunimo fondui dosni pianistė Raimonda Apeikytė, kuriai šiais metais būtų sukakę 75-eri. Renginį moderavo VJF valdybos pirmininkė fil. Vida Brazaitytė. Meninę programą atliko Linda Veleckytė Nussbaum (smuikas) ir Lisa Kristina (fortepijonas).

Renginiui prasidėjus, po Vydūno jaunimo fondo tarybos pirmininko fil. dr. Arūno Draugelio sveikinimo kalbos, visi buvo paprašyti tylos minute pagerbti visus Vydūno jaunimo fondo šeimos narius, kurie šiais metais iškeliavo į Amžinuosius namus – buvusį Fondo valdybos pirmininką fil. Šarūną Rimą, aukotoją dr. Aldoną Naudžiuvienę ir praėjusį sekmadienį mirusį ilgametį Fondo tarybos pirmininką fil. Leoną Maskaliūną.

Vydūno jaunimo fondo valdybos pirmininkė fil. Vida Brazaitytė, pasveikinusi atvykusius į šeštąją Vydūno jaunimo fondo vardinių stipendijų įteikimo šventę, pristatė garbės svečius – Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos administratorių kunigą Vaidą Lukoševičių SJ, misijos seseles Juditą Zabaitę ir Laimutę Kabišaitę, stipendijų įkūrėjus: Rimą Banį su žmona Rima ir Liautaud šeimos atstovę Larissą Berry, Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje vadą Julijų Butkų su žmona Regina, JAV LB Krašto valdybos vicepirmininke, Pasaulio lietuvių centro vykdomąją direktorę Elytę Rėklaitis, JAV LB Lemonto apylinkės pirmininkę Violetą Valaitę ir valdybos nares Nijolę Danielson, Pauliną Liaubą ir Janiną Sučylienę, Čikagos lituanistinės mokyklos direktorę Vida Rupšienę, „Žiburio“ lituanistinės mokyklos Detroito vedėją bei „Gabijos“ tunto tuntininkę Viliją Jurgutienę su šeima, Lietuvių meno ansamblio „Dainava“ meno vadovą Darių Polikaitį, „Nerijos“ tunto tuntininkę j. v. s. fil. Taiydą Chiapetą, Lietuvių dailės mu-

ziejaus galerijos „Siela“ direktorę Astą Zimkienę, spaudos atstovę Laimą Apanavičienę, laikraščio „Dirva“ žurnalistę Živilę Gurauskienę.

VJF valdybos pirmininkei fil. Vidai Brazaitytei pakvietus į sceną Vydūno jaunimo fondo tarybos pirmininką dr. Arūną Draugelį buvo įteiktos stipendijos studijuojantiems jaunuoliams.

Liautaud vardinės stipendijos

Nuo 2016 m. dosnios geradarės Gražinos Liautaud dėka Vydūno jaunimo fondas teikia tris 10 000 dolerių Liautaud vardines stipendijas verslą studijuojantiems jaunuoliams (bakalaurantams, magistrantams, doktorantams). Jas dosni geradarė Gražina Liautaud įkūrė savo vyrui a. a. James (Big Jim) Liautaud atminti. Stipendija skiriama lietuvių kilmės jaunuoliams, kurie šiuo metu studijuoja ar yra priimti ir užsiregistravę studijuoti Iliojaus valstijos pagrindiniame, pripažintame verslo universitete, siekiant bakaluro, magistro ar daktaro laipsnio.

Verslininkas ir pedagogas James Liautaud gimė 1936 m. spalio 19 d., gyveno Čikagoje, įgijo mechaninės inžinerijos bakaluro laipsnį Iliojaus universitete Urbana-Champaign, dalyvavo Korėjos kare. 1963 m. James Liautaud išrado metalo bei plastiko kompozito liejimo technologiją, o po 8-erių metų įsteigė kompaniją „Capsonic Inc.“, kur gamino ir tiekė iš šios medžiagos pagamintas detales elektronikos, buitinės technikos, mašinų pramonės įmonėms

Eldžine. Jis įsteigė nemažai verslų, pvz. „American Antenna“, „K40 Electronics“. Vėliau dėstė Iliojaus universitete Čikagoje, kur įkūrė „Process Designed Training“ – vadovavimo apmokymo metodą, įvestą Liautaud institute Iliojaus universitete Čikagoje. James Liautaud taip pat įvedė „Chicago Family Business Council“ DePaul universitete. Jis mirė 2015 m. spalio 23 d., sulaukęs 79-erių metų.

Pirmasis laureatas – bakalaurantas Vitas Polikaitis, studijuojantis buhalteriją Iliojaus universitete Urbana-Champaign. Vitas rašė, kad per pastaruosius metus atliko praktiką dviejose kompanijose. Pirmoje, Friedman and Huey Associates LLP, tvarkė federalinius ir valstijos mokesčius 80-čiai klientų. Jam patiko padėti klientams naršyti sudėtingame mokesčių pasaulyje: „Aš geriau supratau savo profesiją ir įgijau problemų sprendimo įgūdžių, daug dėmesio skyriau detalėms ir efektyviai dirbau, kad pasiekčiau sėkmingų rezultatų“.

Vitas yra ateitininkas, „Dainavos“ choristas, „Grandies“ šokėjas.

Vydūnas buvo giliai įsitikinęs, kad mokiniui visapusiškai bręsti gali padėti šeima, mokykla, tauta, visa žmonija, gamta. Taigi renginio moderatorė pakvietė atsistoti Vito tėvelius, sesutę ir senelius.

Miglė Rupšaitė, antroji laureatė, magistrantė – studijuojanti verslo administravimą DePaul universitete. Miglė dirba Health Care Service Corporation, o vakarais siekia MBA. „Man svar-

bu gerai dirbti, kad galėčiau ir toliau apmokėti studijas, – teigė Miglė, – aš noriu ne tik parodyti, kokia atsakinga esu darbe, bet ir tai, kiek dėmesio skiriu studijoms. Liautaud šeimos stipendija leis man labiau susikoncentruoti į studijas. Aš tikiu, kad šios studijos padės man būti verslo mokslų profesionalė, ko ir siekiu“. Miglė dirba Čikagos lituanistinėje mokykloje, taip pat skaito Dievo žodį Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje Market Parke (Marquette Park). Šiandien Miglė švenčia savo gimtadienį.

Trečiasis laureatas – bakalaurantas Petras Simonaitis, studijuojantis ekonomiką ir verslą Lake Forest kolegijoje. Petras rašė: „Man visada patiko ir dabar domiuosi kelionėmis. Būdamas mažas berniukas piešiau oro uostų schemas, transporto sistemas ir kūriau jas iš Lego kaladėlių. Kad ir kur keliau, aš mokiausi traukinių sistemų ir įsimindavau stotis bei maršrutus. Tikiuosi siekti verslo ekonomikos laipsnio ir ateityje tai pritaikyti verslo srityje“.

Petras yra skautas vytis, Eagle Scout, ateitininkas, savanoris Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centre.

Nijolės Baniienės vardinė stipendija

2018 metais dosnūs geradaris Rimas Banys įkūrė 5 000 dolerių stipendiją savo žmonai a. a. Nijolei Banienei (Nyole Banys) atminti. Ši stipendija teikiama lietuvių kilmės jaunuoliams, kurie yra studijavę bent dvejus metus Iliojaus valstijos pagrindiniuose pripažintuose meno universitetuose bei kolegijose, siekdami įgyti meno studijų (tapybos, keramikos, skulptūros, grafino dizaino, animacijos ir pan.) bakaluro, magistro ar daktaro laipsnius. Dailininkė N. Baniene gimė 1934 m. Kaune. Po II Pasaulinio karo atvyko į Čikagą, kur studijavo Iliojaus ir „Roosevelt“ universitetuose. Studijas tęsė Čikagos meno institute, kurį baigė 1957 m. Netrukus dailininkės kūriniai – paveikslai, brėžiniai, koliažai bei knygų iliustracijos – buvo eksponuojami parodose. Menininkė dalyvavo per 20 grupinių parodų, surengė 4 autorines kūrybos parodas. N. Banienes kūryboje vyravo gamtos peizažai, ypač pavasario gėlės. N. Baniene priklausė La Grange, IL Meno lygai. Dailininkė mirė 2007 m. lapkričio 18 d.

Renginį moderavusiai Vydūno jaunimo fondo valdybos pirmininkei fil. Vidai Brazaitytei į sceną pakvietus Nijolės Banienes vardinės stipendijos steigėją Rimą Banį buvo įteikta vardinė Nijolės Banienes stipendija. Šiomet ji

atiteko Deividui Tarui – bakalaurantui, studijuojančiam grafinį dizainą Trinity kolegijoje. Stipendijai gauti prašyme jis rašė: „Maždaug prieš 5-erius metus pradėjau automobilių fotografavimo verslą. Praėjusiais metais vienas iš klientų pasiūlė man surengti fotosesiją, kad galėtų naudoti fotografijas būsimam automobilių konkursui. Fotografavimas pavyko puikiai, o klientas buvo labai patenkintas fotosesijos rezultatais. Po kurio laiko mano fotografijos buvo išspausdintos žurnale. Aš apie tai svajoju, bet nemaniau, kad galiu to pasiekti – žurnale, po minėtomis fotografijomis, buvo mano pavardė. Man trūko žodžių“. Praeityje Deividas yra skautavęs, žaidė krepšinį ir tinklinį.

Fil. Gražinos Musteikytės vardinė stipendija

69-erius metus gyvuojantis Vydūno vardo jaunimo fondas remia lietuvių studentų studijas ir vertingų knygų leidimą, skiria mokslo premijas Akademinio skautų sąjūdžio garbės narių vardais.

Vydūno jaunimo fondas, siekdamas įvykdyti Gražinos Musteikienės testamentą, įkūrė fil. Gražinos Musteikytės vardinę stipendiją. Didžioji mecenatė labai mylėjo Lietuvos jaunimą, jį rėmė ir tikėjo jo ateitimi. Gražina Musteikienė, norėdama įprasminti dukters Gražinos, anksti iškeliavusios į Amžinybę, atminimą, kreipėsi į Vydūno jaunimo fondą, prašydama įsteigti stipendiją studijuojantiems ir aktyviai dalyvaujantiems skautų veikloje lietuvių kilmės jaunuoliams.

Šių metų fil. Gražinos Musteikytės 10 000 dol. vardinės stipendijos laureatė – vyr. sk. t. n. Monika Ringytė. 2011 m. Čikagoje ji įstojo į „Aušros Vartų/Kernavės“ tuntą. Šiuo metu ji vadovauja skaučių draugovei. Sesė Monika studijuoja kibernetinę saugą, kurią baigs magistro laipsniu DePaul universitete. Monika rašė: „Mane tikrai stebina, kaip pasikeitė pasaulis per pastaruosius dvidešimt metų – technologijų svarba vis didėja, o jos pačios nenustoja tobulėti. Pasirinkau šį karjeros kelią, nes jis man įdomesnis savo inovatyvumu, praktiškumu. Tai gali būti sudėtingas kelias, bet naudingas ir man pačiai, ir visuomenei. Aplanko puikus jausmas, kai padedi privačiam žmogui ar imonei susekti užpuoliką ir išvengti nuostolių arba užtikrini jų duomenų saugumą“.

Prof. Romualdo Viskantos vardinė stipendija

Šių metų balandžio 26 d. buvo įkurta nauja prof. Romualdo Viskantos 10 000 dol. vardinė stipendija Lietuvių skautų (Nukelta į 8 psl.)

(Atkelta iš 7 psl.)

VJF STIPENDIJOS – VYKDANTIEMS „ŽMOGAUS IR TAUTOS GYVENIMO PRASMĘ”

sąjungos nariams.

Reikalavimai stipendijai gauti.

1. Kandidato-kandidatės pasirinkta mokslo šaka – „Bachelor of Science”, pvz., biologija, chemija, fizika, inžinerija, matematika ir pan. Pirmenybė teikiama tiems kandidatams-kandidatėms, kurie-kurios studijuoja inžineriją.

2. Kandidatas-kandidatė yra aktyvus-aktyvi ir pasižymėjęs-pasižymėjusi Lietuvių skautų sąjungos narys-narė – vadovas-vadovė.

3. Kandidatas-kandidatė turi būti baigęs-baigusi antrus („sophomore”) universiteto metus,

Gali kandidatuoti ir magistro bei daktaro laipsnio siekiantys studentai.

4. Pažymių vidurkis turi būti ne mažesnis kaip 3.25 balo iš 4 balų.

5. Kandidatas-kandidatė turi stipendiją panaudoti studijoms bet kurioje pripažintoje („accredited”) Iliojaus ar Indianos mokslo įstaigoje.

Prof. Romualdas (Romas) Viskanta gimė 1931 m. liepos 16 d. Marijampolėje. Visą savo aktyvaus mokslininko gyvenimo tarpinį – nuo 1986 m. iki išėjimo į pensiją 2002 m. – profesorius, dirbdamas Purdue universitete, paskyrė šilumos mainų procesų tyrimams, svarbiems branduolinių reaktorių („nuclear reactor”) aušinimo optimizavimo ir reaktorių saugos didinimo problematikai. Jo patirtis buvo taikoma įvairių ministerijų ir žinybų patariamuosiuose komitetuose JAV, ypač pažymėtina veikla Nacionalinėje erdvės ir aeronautikos administracijoje (NASA). 2002 m. prof. R. Viskantai buvo suteiktas Purdue universiteto profesoriaus emerito, o 2007 m. – Garbės daktaro vardas. Mokslinės informacijos

institutas 2001 m. profesorių įvardijo kaip daugiausia cituotą savo tyrimų srityje mokslininką. Prof. R. Viskanta yra per 500 mokslinių straipsnių, skelbtų JAV, Japonijos ir Europos prestižiniuose žurnaluose, autorius. Prof. Romas Viskanta yra buvęs Vydūno jaunimo fondo tarybos pirmininkas.

Pirmuoju prof. Romo Viskantos vardinės stipendijos laureatu tapo s. v. Andrius Deuschle. Brolis Andrius studijuoja Actuarial Science/Statistics Purdue universitete. Jis įstojo į „Lituanicos” tuntą 2005 m., yra buvęs skautų vyčių kandidatu bei skautų vadovu. Savo prašyme stipendijai gauti jis rašė: „Mamos dėka labai vertinu savanorystę. Mama dar ir dabar mane skatina Pasaulio lietuvių centre padėti įvairiose veiklose. Aš supratau, kad savanorystė yra pagalbos rankos ištiesimas tiems, kuriems jos reikia”.

Dr. Arvydo Kudirkos vardinė stipendija

Praėjusiais metais buvo įkurta dr. Arvydo Kudirkos 1 000 dol. vardinė stipendija Lietuvių skautų sąjungos nariams, studijuojantiems biologiją, chemiją, fiziką, inžineriją, matematiką.

Šių metų laureatas – s. v. Lukas Šmidtas. Brolis Lukas studijuoja biologiją Valdosta State universitete Džordžijoje. Skautauti Lukas pradėjo 2005 m. Atlantos rajone. Jis priklauso JAV Lietuvių jaunimo sąjungai bei Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungai, taip pat šoka tautinius šokius Atlantos LB tautinių šokių kolektyve „Jievaras”. Brolis Lukas negalėjo atvykti į stipendijų įteikimo šventę. Renginio metu buvo perskaityta jo atsiųsta padėka.

Lietuvių skautų sąjungos (LSS) nariams skirtos vardinės stipendijos

Nuo 2010 metų Vydūno jaunimo fondas pradėjo skirti 1 000 dol. vardines stipendijas studijuojantiems Lietuvių skautų sąjungos nariams. 2020

Susirinkusieji į vieną svarbiausių VJF metų renginių klausėsi meninės programos atlikėjų – Lindos Veleckytės Nussbaum (smuikas) ir Lisos Kristinos (fortepijonas). *Živilės Gurauskienės nuotr.*

metais nutarta šią stipendiją padidinti iki 1 500 dol. Iš viso šiais metais skirta 18 1 500 dol. vertės stipendijų.

Šių metų stipendijos pavadintos Viktoro Kamantausko vardu, kadangi šiais metais minime 70-ąsias jo mirties metines.

Viktoras Kamantauskas gimė 1899 m. spalio 28 d. Rumšiškėse. Jis buvo Lietuvos žurnalistas, kalbininkas, vertėjas. 1906 m. su tėvais išvyko į JAV. Nuo 1919 m. Yale universitete studijavo klasikinę filologiją. 1921 m. grįžo į Lietuvą, nuo 1922 m. Lietuvos universitete studijavo kalbotyrą, lankė K. Būgos paskaitas. 1923–1924 m. Montpellier universitete Prancūzijoje studijavo prancūzų kalbą. Nuo 1924 m. Lietuvoje dirbo mokytoju Telšių ir Plungės gimnazijose, vėliau – Užsienio reikalų ministerijoje, nuo 1931 m. – ELTOS vyriausiasis redaktorius. 1938–1940 m. – Lietuvos konsulas Latvijoje. 1941–1943 m. Vytauto Didžiojo universitete dėstė anglų kalbą. 1944 m. pasitraukė į Vakarus, 1950 m. atvyko į JAV, dalyvavo lietuviškoje veikloje. Išvertė Victor Hugo, Charles Dickens ir kitų rašytojų kūrinių, taip pat knygą „Skautybė berniukams”.

Pirmoji Viktoro Kamantausko vardinės stipendijos laureatė – g. t. n. Ariana Chiapetta. Sesė Ariana įstojo į „Nerijos” tuntą 2010 m. Ji yra padėjusi ūdryčių ir jūrių jaunių vadovėms, buvusi laužavede ir vandens sarge stovykloje. Sesė Arija studijuoja matematiką ir psichologiją Purdue universitete.

Septintasis laureatas – s. v. Lukas Stankus. Brolis Lukas pradėjo skautauti „Lituanicos” tunte 2008 m. Jis neturi einamų pareigų, bet yra padėjęs broliams skautams jų BSA Eagle scout projektuose. Lukas taip pat yra ateitininkas. Jis studijuoja Animal Science ir Criminal Justice Michigan State universitete.

Antrasis laureatas – s. v. Matas Deuschle. Brolis Matas įstojo į „Lituanicos” tuntą 2008 m. Jis neturi einamų pareigų, bet yra padėjęs broliams skautams jų BSA Eagle scout projektuose. Tadas – ateiti-

cos” tuntą 2008 m. Šią vasarą buvo vandens sargu būriavimo ir Rako stovyklose. Brolis Matas pradės inžinerijos studijas Iliojaus universitete Urbana-Champaign.

Trečiasis laureatas – s. v. Jokūbas Gučius. Brolis Jokūbas įstojo į „Lituanicos” tuntą 2007 m. Jis – buvęs skautų draugininko pavaduotojas stovyklose, padėdavęs darbo savaitgaliais Rako stovykloje, taip pat mugėse bei įvairiuose lėšų telkimo vajuose. Brolis Jokūbas studijuoja verslą (pre-med track) Alabamos universitete.

G. fil. Vaida Narytė – mūsų ketvirtoji laureatė. Sesė Vaida yra Čikagos skyriaus Akademikų skaučių draugovės/Korp! Vytis valdybos sekretorė, ilgametė Nerijos tunto įvairių pareigų vadovė. Ji buvo išrinkta LSS Sesių vadijos sekretore. Šiuo metu sesė Vaida baigia studijas St. Mary-of-the-Woods kolegijoje, siekia meno terapijos magistro laipsnio.

Penktoji laureatė – vyr. sk. Tessa Papartytė. Ji įstojo į „Aušros Vartų/Kernavės” tuntą 2008 m. Tessa smuikuoja visur, kur pakviesta, padeda draugovėse ir mugių metu. Ji studijuoja Health Sciences (pre-med track) Saint Louis universitete.

G. t. n. Arija Simonaitytė – šeštoji laureatė. Sesė Arija įstojo į „Nerijos” tuntą 2010 m. Ji yra padėjusi ūdryčių ir jūrių jaunių vadovėms, buvusi laužavede ir vandens sarge stovykloje. Sesė Arija studijuoja matematiką ir psichologiją Purdue universitete.

Septintasis laureatas – s. v. Lukas Stankus. Brolis Lukas pradėjo skautauti „Lituanicos” tunte 2008 m. Jis neturi einamų pareigų, bet yra padėjęs broliams skautams jų BSA Eagle scout projektuose. Lukas taip pat yra ateitininkas. Jis studijuoja Exercise Science Western Michigan universitete.

S. v. Tadas Stankus – mūsų aštuntasis laureatas. Brolis Tadas taip pat įstojo į „Lituanicos” tuntą 2008 m. Jis neturi einamų pareigų, bet yra padėjęs broliams skautams jų BSA Eagle scout projektuose. Tadas – ateiti-

tininkas. Jis studijuoja inžineriją Iliojaus universitete Urbana-Champaign.

S. v. senj. Vytautas Stankus – paskutinysis laureatas. Brolis Vytautas įstojo į „Lituanicos” tuntą 2006 metais. Jis – buvęs vilkiukų draugininko pavaduotojas, taip pat vadovavęs skautams ir prityrusiems skautams. Brolis Vytautas studijuoja kasybos inžineriją Kentucky universitete.

Po stipendijų įteikimo VJF valdybos pirmininkė fil. Vida Brazaitytė priminė, jog šiandien susirinkome ne tik apdovanoti gabiuosius mūsų bendruomenės studentus, bet ir pagerbti talentingą ir Vydūno jaunimo fondui nepaprastai dosnią pianistę Raimondą Apeikytę, kuriai šiais metais būtų sukakę 75-eri metai.

Raimonda Apeikytė gimė 1946 m. rugsėjo 30 d. Memmingene, Vokietijoje. Dar būdama kūdikiu, su tėveliais Vytautu ir Nele Venclauskaite Apeikiais, atvyko į JAV ir apsigyveno Čikagoje, Brighton parke. Nuo 6-erių metų ji pradėjo mokytis skambinti pianinu muziko Antano Nako studijoje, o sulaukusi 9-erių jau ėmė koncertuoti. Būdama 10-ties metų buvo priimta į DePaul universiteto Čikagoje Parengiamąjį skyrių mokytis muzikos.

1959 m. R. Apeikytė persikėlė į Los Andžėlą, kur baigė St. Brendan’s pradinę mokyklą ir pirmus metus mokėsi pas muziką Bronių Budriūną. Studijuodama muziką Immaculate Heart kolegijoje pas talentingą profesorių John Larkin įstojo į Immaculate Heart mergaičių gimnaziją.

1964 m. aukštesniųjų mokyklą jaunųjų menininkų varžybose Raimonda laimėjo pirmąją premiją jai tą dieną su simfoniniu orkestru atlikus Brahms piano koncertą Nr. 2. 1967 m. kolegijų pianistų konkurse Raimonda laimėjo pirmąją premiją, su simfoniniu orkestru atlikusi Čaikovskio piano koncertą Nr. 1. 1968 m. ji buvo apdovanota „Irving Ruby Memorial Award” (pirmąją premija).

Tais pačiais metais meni-

VJF valdybos pirmininkė fil. Vida Brazaitytė (kairėje) ir VJF tarybos pirmininkas fil. dr. Arūnas Draugelis (dešinėje) su Viktoro Kamantausko vardo (LSS) stipendijų laureatais (viduryje, iš kairės į dešinę): Vaida Naryte, Matu Deuschle, Tessa Papartyte, Tadu Stankumi, Ariana Chiapetta. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

(Atkelta iš 8 psl.)

**VJF STIPENDIJOS –
VYKDANTIEMS
„ŽMOGAUS IR TAUTOS
GYVENIMO PRASMĖ”**

ninkė baigė kolegiją „Bachelor of Arts” laipsniu, toliau studijavo California State universitete Northridge (pianisto Ruiz klasėje). 1970 m. jai suteiktas „Master of Arts” laipsnis ir ji buvo pakviesta tame pačiame universitete dėstyti muziką, bet po vienerių metų perėjo į University of Southern California medicinos fakultetą gavusi administracinį darbą, kur dirbo daug metų.

Žurnalistas Jurgis Gliauda po vieno Raimondos koncerto rašė: „Raimonda yra atstovė tos šviesiausios mūsų jaunimo grupės, kuri nebijo atkaklausio darbo, kur studijos ir talentas su-eina į džiuginančią darną. Įtaka tėvų, Nelės (buvusios Kauno valstybinio teatro aktorės) ir Vytauto Apeikių, įpynė lietuvišką giją į Raimondos gyvenimą. [...] Raimondos Apeikytės skambinimo technika iš karto pagauna savo užtikrintu brandumu. Ji naudoja klaviatūrą ir pedalą su elegantišku laisvumu, tačiau ir tas „griaustiniškumas”, kuris yra neišvengiamas Beethoveno kūriniais, mus pasiekia puikioje savo formoje, be pastangų jį pabrėžti ar išskirti”. Muzikė Giedra Gudauskienė rašė: „Ji gali būti temperamentinga kaip Kalifornijos drebanti žemė ir būti rami kaip Salton Sea pavakarės prieblandoje”. Kitas gražus įvertinimas: „Raimonda yra toks žmogus, kurio kalbos žodyne nėra žodžio „ne”. Prašoma ji visiems padeda, visiems patarnauja.

Taigi todėl dalyvauti jos koncerte mums visiems yra ne tik malonumas, bet ir pareiga”.

1973 ir 1974 metais kaip akompanistė ji dalyvavo „Opera Buffet” operų „Carmen”, „Tosca”, „Rigoletto”, „Cavaleria Rusticana” ir „Pagliacci” pastatymuose. Raimonda Apeikytė yra sukūrusi muziką dvylikai dainų ir keletą pjesių fortepijonui: poeto Alfonso Griciaus eilėms „Gulbė ir vėjai” bei „Nokturnai”, poeto Vinco Kazoko eilėms „Vietoje maldos”, Bernardo Brazdžionio eilėms „Motina”, Vytauto Aido – „Tikiu”, Vinco Mykolaičio-Putino eilėms „Romansas”, Mykolo Linkevičiaus – „Tu nebūsi mano”, nežinomo autoriaus eilėms „Pabučiavimas”, pjesę „Fantasia” fortepijonui. Daugelį metų menininkė dalyvavo lietuvių, latvių, estų, italų, amerikiečių renginiuose atlikdama menines programas. Įsimintinas 1968 m. „God Bless America” koncertas, kuriame ji atliko Jerome Vaughan „Dream Concerto” premjerą su Burbank simfoniniu orkestru diriguojant maestro Louis Palange. Koncertas vyko Burbank

vasaros teatre, kuriame dalyvavo daug žymių žmonių, tarp jų – ir valstybių atstovai.

Raimonda Apeikytė atliko per 500 įvairių koncertų bei muzikinių pasirodymų scenoje įskaitant dvylika solinių koncertų, aštuonis koncertus kartu su kitais pianistais ar solistais ir trylika pianino koncertų su simfoniniais orkestrais. Ji koncertavo didesniuose JAV miestuose, Kanadoje, Pietų Amerikos valstybėse. Taip pat akompanavo 1966 m. ir 1971 m. vykusiose Lietuvių dainų šventėse Čikagoje. Muzikė dirbo su latvių vyrų chorą ir ilgą laiką akompanavo Los Andželo vyrų kvartetui, vietos ir atvykusiems solistams, 1989 m. Lietuvoje su Los Andželo vyrų kvartetu atliko trylika koncertų. JAV LB Kultūros taryba už muzikinę veiklą 2002 m. paskyrė Raimondai Apeikytei premiją.

Los Andžele džiaugėsi Raimondos Apeikytės įvertinimu. Prelatas Jonas Kučingis tiksliai apibūdino Raimondos Apeikytės reikšmę Kalifornijos lietuvių kolonijai: „Tai menininkė, kuri Dievo jai dovanotu talentu dosniai dalijasi su visais kiekviena proga” „Los Angeles Times” muzikos kritikas Stephen Cera, pats dalyvavęs koncertuose kaip pianistas, rašė: „Solistės Raimondos Apeikytės muzikiniai švarus, ritmiškas ir jautrus skambinimas sutvirtino orkestro pastangas. Ji puikiai atliko ir švelnias, ir melodramatiškas melodijas bei buvo pati pajėgiausia viso koncerto dalininkė”. „Herald American” muzikos kritikas Vance Hays rašė: „Santykis tarp orkestro ir aukščiausios klasės pianistės Raimondos Apeikytės buvo pasigėrėtinas”. Elena Vasyliūnienė laikraštyje „Draugas” rašė: „Raimonda Apeikytė turi milžinišką, sakyčiau vyrišką, techniką. Ji skambina ritmiškai, interpretuoja labai individualiai, laisvai, kaip tikra menininkė. Ji turi gerą muzikinį skonį, nebijo sunkių veikalų”.

Raimonda Apeikytė į Amžinuosius namus iškeliaavo 2017 m. sausio 28 d. Los Andžele. Vydūno jaunimo fondas lenkia galvą dosniai, nuoširdžiai, talentingai pianistei a. a. Raimondai Apeikytei už palikimą, kuris rems lietuvių kilmės studentus ne vieną dešimtmetį. Vydūno jaunimo fondas, siekdamas įamžinti visų gerbiamos Raimondos Apeikytės atminimą, dėjo pastangas Kryžių kalnelyje, šalia Pasaulio lietuvių centro, pastatyti kryžių, tačiau pandemija sutrukdė. Tikimės, kad iki kitų metų stipendijų įteikimo šventės tai bus įvykdyta.

Šventei baigiantis VJF fondo valdybos pirmininkė fil. Vida Brazaitytė, renginio svečius pakvietusi pabendrauti ir pasidalyti mintimis prie vaišių stalo, visiems, susirinkusiems į Vydūno

**INVALIDŲ RŪMUOSE PARYŽIUJE –
LIETUVOS AMBASADOS GLOBOJAMAS KONCERTAS
NAPOLEONUI PAMINĖTI**

Ludo Segers nuotr.

Spalio 19 d. Paryžiaus Invalidų rūmų Šv. Liudviko katedroje surengtas Lietuvos ambasados Prancūzijoje globojamas pianistės Mūzos Rubackytės ir Prancūzijos Respublikinės gvardijos (pranc. Garde républicaine) simfoninio orkestro, vadovaujamo Sébastien Billard, koncertas „Napoleonas ir Prometėjas”.

„Ypatingai džiaugiuosi, kad Napoleono mirties dviejų šimtų metų paminėjimo programoje skamba vienos žymiausių lietuvių pianisčių – Mūzos Rubackytės – atliekami kūriniai”, – sveikinimo žodyje

pažymėjo Lietuvos ambasadorius Prancūzijoje Nerijus Aleksiejūnas. Jis taip pat padėkojo Invalidų rūmų direktoriui generolui Henry de Medlege ir programos „Kultūrinis sezonas” muzikinės dalies kuratorei Christine Dana-Helfrich už Lietuvos ambasadai Prancūzijoje suteiktą galimybę prisidėti prie šio koncerto.

Po istorinės Invalidų katedros skliautais gausiai susirinkusi publika – Prancūzijos valstybės ir gynybos institucijų, Paryžiuje reziduojančio diplomatinio korpuso, kultūros ir meno bendruomenės atsto-

vai bei klasikinės muzikos gerbėjai – klausėsi M. Rubackytės ir Respublikinės gvardijos orkestro atliekamų Liudviko van Betoveno, Franco Šuberto ir Ferenco Listo kūrinių.

Garsiausiose pasaulio scenose ir festivaliuose koncertuojanti pianistė Mūza Rubackytė – Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė, muzikos pedagogė, prestižinių tarptautinių pianistų konkursų laureatė, nuo 2009 m. – Lietuvoje rengiamo Vilniaus fortepijono muzikos festivalio iniciatorė ir meno vadovė. **LR URM**

KARALIŲ KAIMAS

M. K. Čiurlionio paveikslo „Karaliai. Pasaka”, kuriame vaizduojami mažo kaimelio gyvenimą įdėmiai stebintys karaliai.

Ką jie matytų šiandien?

Šokių šventės savaitgalį Karalių Kaimo šurmulyje veiks įvairios parodos, pasakaitos ir pristatymai, skirti supažindinti publiką su lietuvišku kūrybingumu, novatoriškumu ir tradicijomis. Karalių Kaimas įsikurs šalia

Šokių šventės mugės, kur svečiai ir lankytojai galės nusipirkti lietuviškų dirbinių, suvenyrų, maisto gaminių ir kitų gėrybių.

Norintys dalyvauti su eksponatais kviečiami kreiptis į šio projekto koordinatores: Ligija Rociunas (rociunas@aol.com) arba Rena Vysnionis (vysnionis@gmail.com).

Informaciją apie šventę rasite mūsų interneto svetainėje www.sokiusvente.org.

**SVEIKI ATVYKĖ,
Į KARALIŲ KAIMĄ.**

Šiaurės Amerikos XVI lietuvių tautinių šokių šventė Filadelfijoje sukvies lietuvius iš visų pasaulio kampelių pasidžiaugti ir pasididžiuoti mūsų bendromis šaknimis. Šventės tema yra įkvėpta

jaunimo fondo stipendijų įteikimo šventę, išreiškė nuoširdžią padėką – stipendijų įteikimo dalyviams, kad atėjo paremti jaunimo, dosniems aukotojams, be kurių nebūtų įvykdyti gerieji darbai, meninės programos atlikėjoms, kurios sužadino mummyse gražiausius jausmus, bei šių namų šeimininkei Astai Zimkienei. Ir iškilmingai kreipėsi į šio vakaro laureatus Vilhelmo Storosto–Vydūno žodžiais: „Aš iš lietuvių tautos laukiu, kad ji vykdytų žmogaus ir tautos gyvenimo prasmę, tai esti, kad ji siektų aukštesnio, kilnesnio žmoniškumo”! Jaunime, įsidėmėkite šiuos Vydūno žodžius. Siekite geresnio, aukštesnio idealo. Vydūno jaunimo fondas reiškia nuoširdžią padėką Jums visiems. Sveikiname mūsų nuostabų jaunimą!”

„Dirvos” korespondentė Živilė Gurauskienė

Pasaka (Karalių pasaka). Drobė, tempera. 1909. Dail. Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875–1911).

LIETUVOS INTELIGENTIJOS ŽIEDĄ KROVĖ IR MOTERYS

SOFIJAI KYMANTAITEI-ČIURLIONIENEI – 135

S. Kymantaitė-Čiurlionienė 1886–1958

1886 m. kovo 13 d. Šiaulių apskrityje, Joniškėje, gimė garsi lietuvių rašytoja, visuomenės veikėja, literatūros ir meno kritikė, dramaturgė, poetė, vertėja, skaučių vadė ir pedagogė Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė. Sukakties proga verta prisiminti ir visuomenei priminti apie talentingos lietuvių inteligentės nuveiktus darbus Lietuvos švietimo ir kultūros lauke.

Lietuvoje plačiai aptarta literatūrinė S. Kymantaitės-Čiurlionienės veikla, o kad ji buvo garsi pedagogė, visą savo gyvenimą susiejusi su šia sritimi, žinoma mažiau.

Lietuvos švietimo istorijos muziejaus fonduose saugomi trys paskutiniai gyvenimo metais S. Kymantaitės-Čiurlionienės rašyti laiški, adresuoti pusseserei mokytojai Onai Kaušaitėi-Tamulaitienei.

Mokslo keliu

S. Kymantaitė gimė bežemio bajoro šeimoje. Tėvas Leonas Kymantas buvo išsilavinęs žmogus – puikus pasakotojas, domėjęsis tautosaka, mokėjęs kalbų, motina Elžbieta Jarulai-

tytė-Kymantienė mėgo dainuoti. Tikėtina, kad meninė tėvų prigimtis turėjo didelės įtakos dukters charakteriui ir polinkiams formotis. Materialiai šeima vertėsi sunkiai.

Taip susiklostė, kad Kymantams 1893 m. teko persikelti gyventi į Kulius (Kretingos aps.) pas kleboną Vincentą Jarulaitį (motinos brolių). Jis pasiūlė svainiui ūkininkauti klebonijos ūkyje, mama padėjo šeiminkauti klebonijoje. Kunigas V. Jarulaitis globojo mažąją Sofiją, leido ją privačiai mokytis bendrojo lavinimo dalykų ir muzikos, vėliau ji lankė Palangos pradžios mokyklą mergaitėms.

1898 m. Kuliuose Sofija susipažino su neseniai čia atkeltu jaunu kunigu Juozu Tumuvaižgantu. Dvylikametė mergaitė jau gerai skaitė ir rašė lenkiškai, truputį rusiškai, tačiau lietuviškai skaityti ir rašyti nemokėjo. Taip J. Tumuvaižgantas tapo pirmuoju Sofijos lietuvių kalbos mokytoju. Toliau S. Kymantaitė mokėsi Peterburgo Šv. Kotrynos gimnazijoje, o 1904 m. baigė Rygos realinę gimnaziją. 1904–1907 m. Krokuvos aukštuosiuose Barancko kursuose ir Krokuvos universitete studijavo mediciną, vėliau – filosofiją ir literatūrą.

Jaunystės metai

1907 m. S. Kymantaitė iš Krokuvos grįžo į Lietuvą ir netrukus, J. Tumuvaižganto paskatinta, įsitraukė į Vilniaus lietuvių kultūrinį gyvenimą. Pradėjo dirbti „Vilties“ redak-

cijoje, rašė straipsnius apie lietuvių literatūrą, recenzavo knygas. Aktyviai dalyvavo visuomeniniame moterų sąjūdyje. Būdama vos dvidešimt vienerių, pirmajame Lietuvos moterų suvažiavime Kaune skaitė pranešimą „Mums reikia mokyti, mokyklas kurti“, – iš tribūnos skelbė jaunoji oratorė.

Vilniuje per pirmosios lietuvių dailės parodos atidarymą S. Kimantaitė pirmą kartą pamatė savo būsiamą vyrą – kompozitorių ir dailininką Mikalojų Konstantiną Čiurlionį (1875–1911). Antrą kartą jie susitiko po metų Vinco Kudirkos (1858–1899) gimimo 50-mečio minėjime. Per iškilmes S. Kimantaitė skaitė pranešimą apie didįjį Lietuvos patriotą – „Tautiškos giesmės“ autorių, o M. K. Čiurlionis skambino pianinu.

Užsimezgusi draugystė virto ilgais pasivaikščiėjimais Vilniaus gatvėmis, jų metu S. Kymantaitė mokė M. K. Čiurlionį lietuvių kalbos. Gramatiką aiškino iš Jono Jablonskio „Lietuviškos kalbos gramatikos“, išleistos Tilžėje 1901 m. Tikėtina, kad M. K. Čiurlionio lietuviškumas – būtent S. Kymantaitės nuopelnas. Vėliau tie pasivaikščiėjimai ir pamokos suliepsnojo visomis ryškiausiomis meilės spalvomis. 1909 m. sausio 1 d. Šateikių bažnyčioje S. Kymantaitė ir M. K. Čiurlionis susituokė. Tai buvo legendinė pora – labai išsilavinę, talentingi, lygiaverčiai partneriai. Profesinėje veikloje jie vienas kitam darė didelę įtaką. Tada tai buvo itin retas atvejis. Gal net vienintelis.

1909 m. vasarą Čiurlioniai praleido Plungėje pas Sofijos mylimą dėdę kunigą V. Jarulaitį (1900–1910 m. – Plungės klebonas, Rietavo dekanas). Tai buvo pati laimingiausia ir

kūrybingiausia jaunos poros Meilės vasara. Konstantinas nutapė 20 paveikslų, sukūrė muzikos etiudų, Sofija rašė straipsnius „Kritiškas žvilgsnis į Lietuvos visuomenę“. Ko gero, tos vasaros prisiminimus S. Kymantaitė-Čiurlionienė širdyje nešiojo visą gyvenimą...

Pedagoginio darbo pradžia

1911 m. našle tapusi S. Kymantaitė-Čiurlionienė su dukra Danute apsigyveno Kaune. Prasidėjo naujas nelengvas gyvenimo etapas. Jauna dvidešimt penkerių metų moteris buvo priversta sau ir dukrytei ieškoti pragyvenimo šaltinio. Netrukus gavo mokytojos vietą lietuvių švietimo draugijos „Saulė“ įkurtuose mokytojų kursuose, pradėjo dėstyti lietuvių kalbą ir literatūrą. Visada atsakingai ruošdavosi pamokoms, ieškojo įvairių dėstomosios medžiagos pateikimo būdų, kūrė šio dalyko dėstymo metodiką.

Buvusi S. Kymantaitės-Čiurlionienės mokinė rašytoja Bronė Buivydaitė-Mičiulienė (1895–1984) savo prisiminimuose rašė:

Pasigirdo už durų lengvi žingsniai, ir saulės spinduliuose pasirodė vidutinio ūgio, jaudais drabužiais, su juodu šaliku ant pečių jauna, liūdno madoniško veido moteris. Šviesūs plaukai lygiai sušukuoti, su sklástymu per vidurį. Kasos vainikėliu sudėtos ant galvos. Po pažastimi laikė žurnalą ir knygą. Paskui ją įėjo mūsų kursų vedėja. – Sofija Čiurlionienė dėstys jums lietuvių kalbą, – pasakė vedėja ir išėjo. <...> Ateidavo į pamokas visad punktualiai, šnekėdavo tyliai, liūdnu balsu (žinojome, kad jos vyras neseniai buvo miręs) ir vis supdavosi į šaliką, lyg šiame pasauly būtų buvę labai šalta.

Lietuvių kalbos pamokų, rodos, buvo dvi per savaitę. Skaitėme, rašėme, pasakojo me... Aiškino liaudies kūrybą. Man literatūros pamokos atvėrė vartus į grožio pasaulį... Kai pradėjome nagrinėti Donelaičio „Metus“, Barancko „Anykščių šilėlių“ – skleidėsi vienas už kitą įstabesni poezijos žiedai. Pykdavau, kai skambutis nutraukdavo pasakojimą.¹

Jaunoji mokytoja labai stengėsi, kad jos auklėtiniai pajustų gimtosios kalbos turtingumą, vaizdingumą, grožį, skambesį ir žodžio galią, todėl pamokose pasitelkdavo lietuvių liaudies pasakas, padavimus, dainas ir šio principo laikėsi per visus pedagoginio darbo metus.

Kita buvusi auklėtinė aktorė Nelė Vosyliūtė-Dauguvietienė (1899–1986) rašė:

Man atminty išliko jos nepaprastai graži tarsena. Kai imda-

1 Žakavičiūtė-Macijauskienė M. *Tarybinis mokytojas*, 1966, kovo 13 (Nr. 9), p. 4.

vo skaityti kokį nors tautosakos kūrinį, tai dainuote dainuodavo. Ir užsimerkus regiu jos kilnią povyžą, girdžiu intonaciją...²

Mokytojaudama „Saulės“ mokytojų kursuose, S. Kymantaitė-Čiurlionienė ieškojo metodų, kaip paskatinti jaunimą savarankiškai mąstyti, vertinti įvairias gyvenimo situacijas. Todėl ji dažnai skirdavo užduotis atmintinai išmokti eilėraščių arba tekstą, patiems namuose ir klasėje kurti rašinėlius, siekė įkvėpti jauną žmogų svajoti, kurstė jo fantaziją... Daug dėmesio skyrė kalbos kultūrai.

Aktyvi pedagoginė ir kultūrinė veikla karo metais

Prasidėjęs Pirmasis pasaulinis karas skaudžiai palietė kiekvieno lietuvių gyvenimą. Teko trauktis į carinės Rusijos gilumą. Dalis tautiečių vyko į Peterburgą, Maskvą, Jaroslavlį, Tambovą ir kitus didžiuosius Rusijos miestus. Itin daug Lietuvos inteligentijos ir moksleivijos susitelkė Voroneže. Čia virė aktyvus švietėjiškas ir kultūrinis gyvenimas.

Persikėlus su dukrele Danute į Voronežą, S. Kymantaitė-Čiurlionienė pradėjo mokytojauti lietuvių mokytojų kursuose ir mergaičių lietuvių gimnazijoje. Prasidėjo naujas pedagoginės veiklos etapas. Ji jau turėjo kelerių metų pedagoginę patirtį, todėl čia atvykusi drąsiai ieškojo naujų pedagoginio meno krypčių ir jai tai puikiai sekėsi. Pamokoms ruošdavosi labai atsakingai, kruopščiai, savitai, kūrybiškai. Dalyką aiškino metodiškai, gyvai, suprantamai, o sausą gramatiką stengdavosi iliustruoti spalvingais pavyzdžiais. Buvo puiki lietuvių literatūros mokytoja, išradinai ruošdavosi literatūros pamokoms, raiškiai skaitydavo įvairių autorių kūrinius, pjeses.

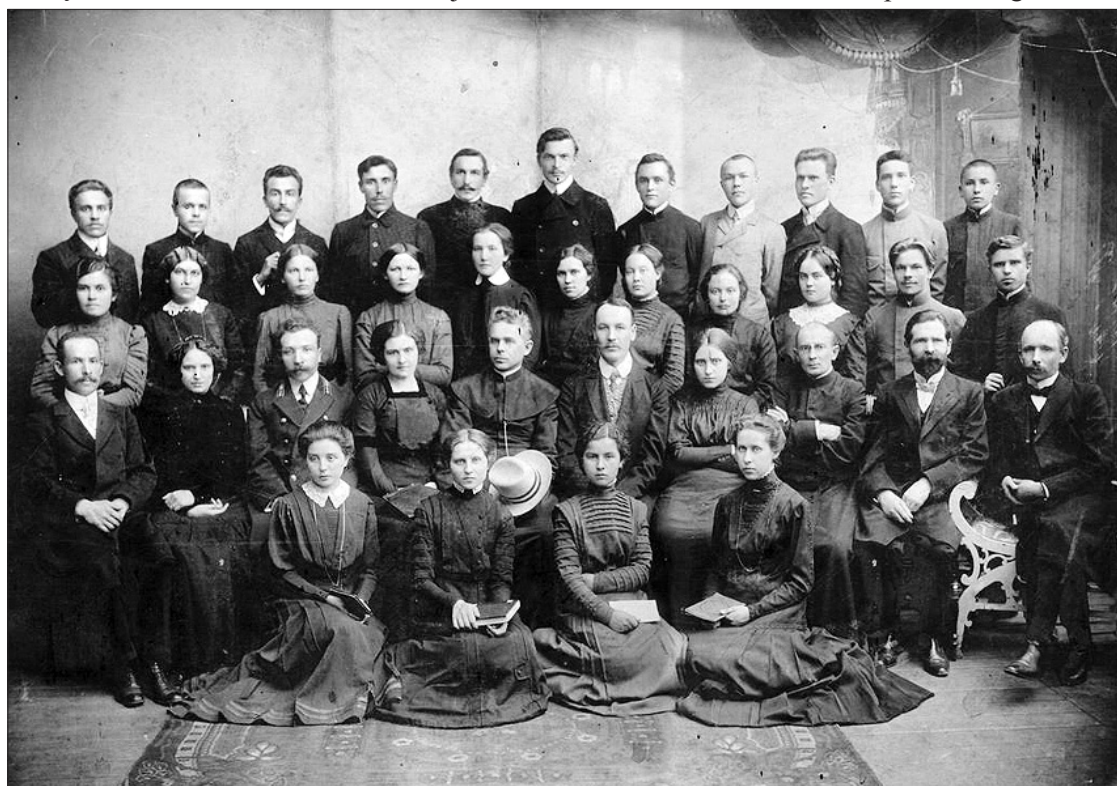
Pastebėjusi, kad mokyklinė scenai trūksta kūrinių, jų parašė pati: „Gegužis“, „Grybų barnis“, „Barbutė piemenėlė“ ir kt. Taip tapo vaikų teatro pradininke.

Bene didžiausias S. Kymantaitės-Čiurlionienės nuopelnas, kad ji sugebėjo ugdyti jauno bręstančio žmogaus vidinę kultūrą. To siekė ne tik per pamokas, pokalbius mokinių bendrabučiuose, bet ir rodydama asmeninį pavyzdį. Visada buvo labai taktiška ir mandagi – tiek tarp mokytojų, tiek su mokiniais.

Jai labai rūpėjo kasdienis moksleivių gyvenimas bendrabučiuose – ar tikrai yra tinkamos sąlygos mokytis, ar gera psichologinė atmosfera. Mokinius, kuriems reikėjo pagalbos, globojo moraliai ir materialiai. Ypač dėmesingai ugdė mergaičių

2 Ten pat, p. 4.

(Nukelta į 11 psl.)

Lietuvių švietimo draugijos „Saulė“ pedagoginių kursų dalyviai ir dėstytojai. 1-oje eilėje ketvirta iš dešinės sėdi S. Kymantaitė-Čiurlionienė, penktas – J. Vokietaitis, šeštas – kunigas K. Olšauskas. Kaunas, 1911

(Atkelta iš 10 psl.)

LIETUVOS INTELIGENTIJOS ŽIEDA KROVĖ IR MOTERYS

asmenybės – savarankiškumą, santūrumą, mokė namų ruošos darbų.

S. Kymantaitės-Čiurlionienės pedagoginį darbą labai vertino kolegos, ypač – buvę jos mokytojai matematikai P. Mašiotas ir M. Šikšnys iš mokytojavimo Rygos realinėje gimnazijoje laikų. (1902–1904 m. Rygoje Sofija dažnai lankydavosi Mašiotų namuose, o M. Šikšnys ją mokė lietuvių kalbos).

Tuo metu labai trūko vadovėlių lietuvių kalba. Daugelis lietuvių inteligentų ne tik dirbo pedagoginį darbą, bet ir rašė, leido vadovėlius mokykloms. S. Kymantaitė-Čiurlionienė parengė ir išleido lietuvių literatūros vadovėlių ciklą, straipsnių rinkinį „Iš mūsų literatūros“ (1913), vadovėlį „Lietuvių literatūros istorijos konspektas“ (1918) ir „Lietuvių literatūros istorijos konspekto chrestomatiją“ (1918). Čia ji praktiškai laikėsi savo požiūrio, skelbto kartu su M. K. Čiurlioniu parengtoje ir išleistoje knygoje „Lietuvoje“ (1910), kad į tautosaką ir literatūrą reikia žiūrėti kaip į meną. Ji pirmoji pradėjo naują lietuvių literatūros interpretavimo kryptį.

Nepriklausomoje Lietuvoje, Kaune

1919 m. S. Kymantaitė-Čiurlionienė atvyko į Kauną ir tais pačiais metais ėmė dirbti Kauno apsaugos ministerijos Švietimo skyriuje. Rengė chrestomatijas Kauno karo mokyklai. 1925–1938 m. Lietuvos (nuo 1930 m. – Vytauto Didžiojo) universiteto Humanitarinių mokslų fakultete skaitė lietuvių kalbos kursą. Kurį laiką dėstė lietuvių kalbą Valstybės teatro Vaidybos mokykloje.

Buvęs mokinys aktorius Kazys Jurašiūnas (1900–1975), mokėsis Vaidybos mokykloje 1926–1929 m., prisiminė:

Tai buvo prieš keturiasdešimt metų. Tuomet lankiau Valstybinio teatro vaidybos mokyklą. Atskirų patalpų nebuvo, todėl paskaitos vykdavo teatro fojė.

Kaip dabar atsimeinu, popietinėmis valandomis į sietytais nušviestą pirmojo aukšto fojė įžengdavo rašytoja. Vidutinio ūgio, truputį pailgo veido, kukliai aukštyn į dešinę šoną sušukuotais vešliais potamsiais plaukais. Ji visuomet mūsų nedidelę grupę stebindavo geru savo žvilgsniu. Mes taip pat gėrėdavomės ir rašytojos apranga – joje nebuvo nieko nereikalingo, jokių pastangų pabrėžti savo išorę, nors tuo pačiu metu ji buvo elegantiška, graži. Ir atrodė, kad be galo tai derinasi su jos asmenybe.

S. Čiurlionienė mums skaitė akcentologijos kursą, kartu sėdama šį mokslą su pratybomis. Gana sausa, sunki ir nuobodoka šio dalyko medžiaga, perteikiama jos lūpomis, įgudavo visai kitokių spalvų, nes rašytoja mokėjo kalbėti. Jos tariamame žodyje kiekvienas balsis, kiekvienas priebalsis nuskambėdavo taip, kaip turi lietuvių kalboje skambėti, o kiekviena kirčiuoto skiemens priegaidė buvo skambi ir muzikali.

Jos klausydami, jutome, su kokia didele meile gimtajam žodžiui ji ateidavo pas mus, kaip jai rūpėjo, kad nuo scenos sklįstų gyvas, liaudiškas, skambus žodis. Su nuostaba tada žiūrėjome į ją, kaip į žmogų, sugebantį puikiai naudotis liaudies kalbos lobynu ir dalytis su mumis gyvu žodžiu.³

S. Kymantaitė-Čiurlionienė buvo labai išsilavinusi moteris, mokėjo lenkų, prancūzų, rusų, vokiečių kalbas. 1935 m. Vytauto Didžiojo universitetas ją komandiravo į Vakarų Europą pasižiūrėti ir susipažinti su gimtosios kalbos ir literatūros mokymu tų šalių mokyklose. Lankėsi Šveicarijoje – Bazelyje, Berne, Ženevoje; Prancūzijoje – Lione; Lenkijoje – Torunėje, Varšuvoje, Krokovoje ir ten įgijo vertingos pedagoginės patirties.

S. Kymantaitė-Čiurlionienė (dešinėje) savo namuose su pussesere mokytoja O. Tamulaitiene, dukra D. Zuboviene ir anūke D. Zubovaite. Kaunas, 1956.

Ji rinko medžiagą, skirtą lietuvių kalbos ir literatūros dėstymo metodikai, buvo pradėjusi ją rašyti ir tikėjosi išleisti. Vylėsi, kad tas darbas bus pagrindas cenzo, leidžiančio dirbti aukštojoje mokykloje. Bet prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas sujaukė visus planus.

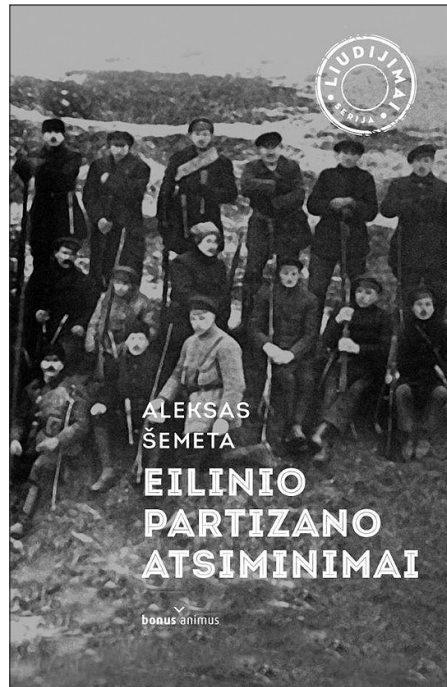
Be intensyvos pedagoginės veiklos, S. Kymantaitė-Čiurlionienė aktyviai įsitraukė ir į visuomenės gyvenimą. Ji buvo vienintelė lietuvė moteris, dalyvavusi Lietuvos vyriausybės delegacijoje Tautų Sąjungoje 1929–1931 ir 1935–1938 m. Dalyvavo tarptautiniuose moterų suvažiavimuose. 1930–1936 m. buvo vyriausioji Lietuvos skaučių vadovė. S. Kymantaitė-Čiurlionienė (dešinėje) su pussesere mokytoja O. Tamulaitiene, dukra D. Zuboviene ir anūke D. Zubovaite. Kaunas, 1956.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

ALEKSAS ŠEMETA. EILINIO PARTIZANO ATSIMINIMAI

„Eilinio partizano atsiminimai“ Aleksas Šemeta, Vilnius, „Bonus animus“ leidykla, 2019 m. Knygoje aprašomos Lietuvos nepriklausomybės kovos su bermontininkais. Knygos mecenatė – autorius duktė Audronė Šemetaitė-Murtaugh. Asmenvardžių ir vietovardžių rodyklės, kietais viršeliais, 318 psl. Kaina nepažymėta. Knygą redagavo Jolanta Mažylė.

„Dirvos“ inf.

mantaitės-Čiurlionienės namuose Žemaičių gatvėje vykdavo garsieji kalbos šeštadieniai, dar vadinami Čiurlionienės šeštadieniais, čia susiburdavo poetai, rašytojai, literatai, lituanistai. Iš šių susirinkimų išaugo žurnalas „Gimtoji kalba“ (1933–1941), kurį 1933–1934 m. redagavo pati S. Kymantaitė-Čiurlionienė.

Tarpukario periodikoje mokslininkė publikavo daug straipsnių įvairiomis švietimo ir kultūros temomis. Jai rūpėjo

kaip ir kitose tautose, kurios yra gyvenusios atbudimo-atvikimo dienas, <...>. Pas mus, sulyginus su kitais, dar toks skirtumas, kad mūsų inteligentija kilusi ne iš aukštesniųjų, pasiturinčiųjų luomų, bet iš valstiečių ir, mokslą eidama, turėjo semtis kultūros kur pakliuvo, atsidurdama įvairiose įtakose, ir turėdavo visas jėgas įtempusi savo prityrimu vadovautis <...>. Mūsų inteligentiją auklėjo svetima priešovergėjo mokykla. Tos mokyklos uždavinys buvo ant savo korpalo ištempti jaunuomenės dvasią, įpilti jai į širdį savos sulties, gaminti ištikimų carui tarnų, – ir kaip visa tai nepasisekė jai – rusų mokyklai! Apsigynimo instinktas snibždėjo nepasitikėjimo perspėjimų. Gilumoj glūdinti tautos dvasios kibirkštėlė, mažiausiai progai atsitikus, mažiausiam žadinimo žodžiui suskambėjus, jau liepsnojo. Ir jaunimas, ieškodamas užuovėjos nuo mokyklos – pamotės-raganos, būrėsi į kuopeles, kūrė lavinimosi draugijėles, kame, kaip mokėdami, tą liepsnelę kurstė; buvo tai darbas katakombose savo dvasiai gaivinti.

Gražus įvykis mūsų tautoje – atsiradimas lyg visai savaime inteligentijos, bet nenormalus, t. y. atsiradęs ne palengva, ne išsivystęs iš tautos branduolio, bet lyg staiga audros karščio pripildyta atmosfera liepė nokti ir bręsti ūmai ir kovoti dėl savo gyvybės įvairiais būdais <...>.⁴

Tai tik trupinėlis minčių iš ilgo straipsnio...

Kitoje publikacijoje, rašydama apie auklėjamuosius mokyklą Čiurlionienė (Kymantaitė) S. Apie tautos auklėjimą, Švietimo darbas, 1922, Nr. 12, p. 502–503.

„DIRVAI“ AUKOJO:

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Čikagos skyrius	1000
K. Kaspariunas, Largo, FL	100
D. Sodeika, Torence, CA	100
A. Jurkunas, S. Pasadena, FL	80
A. Babickas, Richmond, OH	45
J. Cernius, Glendale, CA	45
M. Ambrose, Leves, DE	22
A. Balas, Richmond Hts., OH	20
G. Kampe, Willowick Hts., OH	20
A. Tamoshaitis, New Richmond, WI	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

los uždavinius, autorė pabrėžia mokymo ir auklėjimo ryšį. Teigia, kad mokykla privalo žmogų kultūrinti. Išorinius kultūringos visuomenės požymius, tokius kaip punktualumas, mandagumas, susivaldymas, pareiškimas ir kita, sieti su vidine kultūra.

Susilpnėjus sveikatai, 1938 m. S. Kymantaitė-Čiurlionienė atsisakė pedagoginės praktikos, bet visą likusį gyvenimą nenutraukė ryšių su jaunimu, nuolat lankydavosi vidurinėse ir aukštosiose mokyklose, skaitydavo paskaitas, bendraudavo su pedagogais aptariant kilusias problemas, dalydavosi savo patirtimi apie atsakingą rašytojos darbą. Jos tvirtu įsitikinimu, aukšta žmogaus vidinė kultūra ir erudicija yra patikimas pamatas kovoje už šviesesnę ateitį. Visada buvo dvasinio grožio šalininkė ir propaguotoja.

Reikšmingiausių rašytojos S. Kymantaitės-Čiurlionienės kūrybos dalį sudaro dramaturgija. Paminėtini kūriniai: satyrinė komedija „Pinigėliai“ (1918), komedijos „Vilos puošmena“ (1932), „Didžioji mugė“ (1939), dramos „Kuprotas oželis“ (1919), „Aušros sūnūs“ (1923), apysaka „Šventmarė“ (1937), poemos „Giria žalioji“, „Mūsų jauja“, „Vaiva“ (1918), pjesė-pasaka „Dvylika brolių, juodvarniais lakstančių“ (1931) ir kt.

Už nuopelnus Lietuvai S. Kymantaitė-Čiurlionienė 1927 m. apdovanota Vyčio Kryžiaus 2-os rūšies 3-iojo laipsnio ordinu.

Jūratė Tamulytė Jagminienė, filologė

LIETUVOS MOTERŲ LEDO RITULIO RINKTINĖ LAIMĖJO TARPTAUTINĮ TURNYRĄ VILNIUJE

Lietuvos moterų ledo ritulio rinktinė laimėjo trijų komandų tarptautinį turnyrą Vilniuje, rašo hockey.lt.

„Pramogų“ arenoje vykusiame turnyre sekmadienį mūsų šalies rinktinė užtikrintai 4:0 įveikė Estijos rinktinę ir iškovojo pirmąją vietą. Antros liko estės, o trečioje pozicijoje prieš Lietuvą 4:5 po pratęsimo kritusi Ukraina, kuri vėliau 1:3 pralaimėjo ir Estijos atstovėms.

Pirmajame kėlinyje abi rinktinės įvarčių nepelnė, bet Lietuvos rinktinė du kartus buvo labai arti tikslo. Klara Müller iš pradžių pataikė į virpstą, o vėliau sudrebino ir skersinį, bet abu kartus ritulys vartuose nepabuvojo.

Būtent K. Müller buvo pirmoji šiose rungtynėse pasižymėjusi įvarčiu: metimu vartininkei tarp kojų ji antrajame kėlinyje išvedė

rinktinei į priekį (26:21, rez. perd. Emilija Tučiūtė). Nėgana to, vėliau ji pasižymėjo ir antrąją kartą, pasiūsdama ritulį į viršutinį vartų kampą (37:39).

Antrojo kėlinio pabaigoje varžovės nustebino Gabija Petrauskaitė, kuri gudriu metu iš už vartų nuo varžovių vartininkės ritulį įskraidino į vartus (38:06, rez. perd. Viltutė Jasinevičiūtė).

Trečiajame kėlinyje Lietuvos rinktinė kontroliavo rungtynes ir neleido varžovėms sugrąžinti į jas intrigos. Nėgana to, gražią rinktinės ataką po kelių tikslių komandos draugių perdavimų užbaigė Ramunė Maleckienė (55:08, rez. perd. K. Müller, V. Jasinevičiūtė).

Šiose rungtynėse geriausia susitikimo žaidėja Lietuvos rinktinės gretose buvo pripažinta puikų susitikimą

Lietuvos moterų ledo ritulio rinktinė.

hockey.lt nuotr.

sužaidusi vartininkė Viltė Beličenkaitė, kuri atrėmė visus 30 Estijos rinktinės metimų į jos vartus. **LRT**

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

ARŪNAS GELAŽNINKAS DUBAJUJE LIPO ANT PODIUMO

Pasiruošimas Dakaro raliui pačiame įkarštyje ir Orion Dakar team atstovas Arūnas Gelažninkas nežada sustoti. Vos lapkričio 30 dieną atvykęs į Dubajų, čia sėdo ant savo iš Lietuvos atskraidinto motociklo ir pradėjo intensyvas treniruotes dykumoje, o vos po kelių dienų startas Vidurio Azijos ir Jungtinių Arabų Emyratų „Cross Country“ čempionate, kartu su kitais Dakaro dalyviais, rašoma gruodžio 3 d. pranešime žiniasklaidai.

„Šiandien turėjome „Cross Country“ čempionato etapą, du važiavimai po 30 minučių pagrindinėje klasėje ir moterų bei jaunimo klasėje po 20 minučių važiavimo. Pradžią buvo labai faina, bet pirmą važiavimą užpompavau rankas, buvo sunku važiuoti, trasą pratintis, nes galima sakyti, kad beveik nevažinėjome šioje trasoje prieš varžybas, tai užtrukau laiko, kol atradau linijas, tramplynus, šuolius ir greitį.

Antrą važiavimą startavau panašiai ir iškart įsikibau į II ir III varžovą, visą važiavimą pavyko laikyti jų greičiu, bet tiesiog nebeužteko jėgų bandyti atakuoti paskutiniame rate, tačiau buvau patenkintas, greitis buvo kur kas geresnis nei pirmą važiavimą ir sekėsi tikrai gerai, pralošiau tik kelias sekundes pirmai ir

antrai vietai. Esu labai laimingas, bendroje įskaitoje laimėjau trečią vietą (pirmas – pietų afrikietis, antras – prancūzas), o savo klasėje 30+, laimėjau galima sakyti be konkurencijos, II vietą aplenkiau ratu”, – kalbėjo A. Gelažninkas.

Šis čempionato etapas buvo istorinis ir Lietuvos moterų motosporto bendruomenei, tai buvo pirmas Baltijos šalių moterų startas tokio tipo varžybose.

Austėja Tamuliūnaitė pirmame važiavime laimėjo pirmą vietą ir nustebino kitus dalyvius, bet antrame važiavime krito pirmame rate, lentyniavusi su pietų afrikiete dėl pirmosios pozicijos, ją sumėtė, krisdamą motociklas kliudė ir prakirto alkūnę. Nors varžybos ir nebaigtos, bet nuotaikos nėra blogos.

„Pirmas važiavimas buvo tikrai sunkus, niekada nesu bandžiusi tokių trasų, mūsų

sužaidusi vartininkė Viltė Beličenkaitė, kuri atrėmė visus 30 Estijos rinktinės metimų į jos vartus. **LRT**

Lenktynininkas Arūnas Gelažninkas.

D. Umbraso/LRT nuotr.

gruntas visiškai kitoks, tačiau džiaugiuosi, nes man pavyko išplėsti pergalę! Antrasis važiavimas nelabai pasisekė, padariau mažą klaidelę ir virtau, pajautusi skausmą nusprendžiau sustoti, sustojus paaiškėjo, kad alkūnėje labai didelė žaizda ir teks ją siūti. Šiuo metu jaučiuosi gerai, laukiu operacijos. Noriu visiems padėkoti, kurie mane palaikė ir pagelbėjo ir padėjo, ačiū jums visiems labai”, – teigė A. Tamuliūnaitė.

„Džiaugiuosi, kad galiu prisidėti ir padėti populiarinti motosportą ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų, smagu prisidėti prie talentų ir profesionalių sportininkų. Tikiu, kad Lietuvos vardą dar išgirsime ir moterų klasės podiume, viskas prieš akis, juk Moterys Gali! Turime puikią pradžią, svarbu kurti vieningą ir draugišką motosporto bendruomenę”, – šypsojosi A. Gelažninkas. **LRT**

PRENUMERUOKITE DIRVA

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland
Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liudėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.